

TOP-5.3.1-16-HE1-2017-00006

A helyi identitás és kohézió erősítése Ludas községben

CSELEKVÉSI TERV

LUDAS KÖZSÉG LAKOSSÁGÁNAK KÖZÖSSÉGI REAKTIVÁLÁSA,
HELYI IDENTITÁSTUDATÁNAK KIALAKÍTÁSA

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1.	VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	4
2.	PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA	5
2.1.	A PROJEKTGAZDA TEVÉKENYSÉGEI ÉS KORÁBBI FEJLESZTÉSEI	6
2.2.	A PROJEKTGAZDA KULTURÁLIS ÉS KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEI	8
2.3.	EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK, A PROJEKT MENEDZSMENT SZERVEZET BEMUTATÁSA	8
3.	A FEJLESZTÉSI IGÉNY MEGALAPOZÁSA	10
3.1.	STRATÉGIAI HELYZETÉRTÉKELÉS.....	10
3.1.1.	TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK	10
3.1.2.	GAZDASDÁGI ADOTTSÁGOK	11
3.1.3.	KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK	12
3.1.4.	TÁRSADALMI ADOTTSÁGOK.....	12
3.2.	A PROGRAM SORÁN MEGVALÓSÍTANDÓ TEVÉKENYSÉG KIVÁLASZTÁSA	14
3.2.2.	SWOT- ELEMZÉS ÉRTÉKELÉSE	15
3.2.3.	STAKEHOLDER MENEDZSMENT TERV	15
4.	A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI-AKCIÓTERV FOLYAMATAINAK BEMUTATÁSA	22
4.1.	A PROGRAM CÉLJÁNAK, CÉLCSOPORTJÁNAK MEGNEVEZÉSE	22
4.2.	CSELEKVŐK EGYBEGYÜJTÉSE	23
4.2.1.	A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, KÖRÜLMÉNYEI	24
4.2.2.	A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK TAPASZTALATAI	25
4.2.3.	A KÖZÖSSÉGI BESZÉLGETÉSEK MÓDJA, KÖRÜLMÉNYEI	25
4.2.4.	A KÖZÖSSÉGI BESZÉLGETÉSEK TAPASZTALATAI.....	27
4.3.	A HELYZET FELTÁRÁSA	30
4.4.	A KÉRDŐÍV MÓDSZERTANA.....	32
4.4.1.	A KÉRDŐÍVET VISSZAKÜLDŐK DEMOGRÁFIAI MEGOSZLÁSA	32
4.4.2.	A REPREZENTATIVITÁS-VIZSGÁLATOT KÖVETŐ EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA	34
4.4.3.	A KÖZÖSSÉG AKTUÁLIS ÁLLAPOTA	35
4.4.4.	A FELSOROLT POZITÍV TÉNYEZŐK MENNYIRE JELLEMZŐEK A TELEPÜLÉSRE (1-5-IG SKÁLÁN, AHOL 1 EGYÁLTALÁN NEM JELLEMZŐ, 5 TELJES MÉRTÉKBEN.....	36
4.4.5.	A FELSOROLT NEGATÍV PROBLÉMÁK MENNYIRE JELLEMZŐEK A TELEPÜLÉSRE (1-5-IG SKÁLÁN, AHOL 1 EGYÁLTALÁN NEM JELLEMZŐ, 5 TELJES MÉRTÉKBEN.....	37

4.4.6.	MENNYIRE VONZÓ A TELEPÜLÉS MEGTARTÓ-EREJE, LETELEPEDÉS SZEMPONTJÁBÓL, MENNYIRE SZERET LUDASON ÉLNI	38
4.4.7.	A TELEPÜLÉSEN ÉLŐK SZOLGÁLTATÁSOKKAL TÖRTÉNŐ ELÉGEDETTSÉGE	39
4.4.8.	A TELEPÜLÉS ÉLETÉBEN LEGFONTOSABB HELYSZÍNEK	41
4.4.9.	MILYEN TÍPUSÚ KÖZÖSSÉGI RENDEZVÉNYRE, PROGRAMRA JÖNNEL EL	42
4.4.10.	HASZNOS LENNE-E A HELYI NÉPSZOKÁSOK, MEZŐGAZDASÁGI SZOKÁSOK BEÉPÍTÉSE A RENDEZVÉNYEK KÖRÉBE	44
4.5.	EREDMÉNYEK	45
4.6.	A CSELEKVÉSI SZÁNDÉKOK RANGSORA.....	47
4.7.	CSELEKVŐK KÖZÖSSÉGE, PARTNEREK.....	48
5.	A TERVEZETT FEJLESZTÉS TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA, SZAKMAI TARTALOM LEÍRÁSA	50
6.	AKCIÓTERV LÉPÉSEI, MEGVALÓSÍTÁSA	55
6.1.	KÖZÖSSÉGEK BEVONÁSA A TERVEZÉSBE ÉS DÖNTÉSHOZATALBA.....	55
6.2.	KÖZÖSSÉGI SZÍNTEREK KIÉPÍTÉSE, MEGNEVEZETT INFRASTRUKTÚRÁK KIÉPÍTÉSE.....	56
6.3.	TÁRSADALMI MUNKÁN ALAPULÓ RENDEZVÉNYEK.....	57
7.	CSELEKVÉSI TERV	61
8.	TOP RENDEZVÉNYNAPTÁR.....	64

Ábrajegyzék:

1. Ábra:	A projektgazda bemutatása.....	5
2. Ábra:	Térségi fejlesztések Ludason 2014–2018. években	6
3. Ábra:	A Ludas település vonatkozásában megvalósítandó közösségfejlesztés SWOT-elemzése.....	14
4. Ábra:	Priorizált Stakeholder igénylista, TOP5.3.1–16	19
5. Ábra:	Közösségfejlesztés folyamatának bemutatása a fejlesztés során	23
6. Ábra:	Kommunikációs csatornák gyakoriságának használata a települési lakosság által, 2019	34
7. Ábra:	A település lakosságának kohéziós-mutatói, 2019	36
8. Ábra:	Ludas községre leginkább jellemző problémák megnevezése, 2019	37
9. Ábra:	A lakosság településsel kapcsolatos elégedettségi indexek, 2019	38
10. Ábra:	A településen élők szolgáltatásokkal szembeni elégedettsége, 2019.....	39
11. Ábra:	Bölcsődei és vendéglátó infrastruktúra szükségessége, 2019.....	40
12. Ábra:	A település életében legfontosabb programhelyszínek megnevezése, 2019	41
13. Ábra:	Lakosság által megnevezett legfontosabb programtípusok, 2019	43
14. Ábra:	Lakosság véleménye megnevezett programelemek beépítése kapcsán, 2019	44

1. VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Ludas Községi Önkormányzat, továbbá a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet 2017. évben közösen, konzorciumba nyújtották be pályázati anyagjukat a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) által meghirdetésre kerülő TOP-5.3.1-Helyi identitás és kohézió erősítése elnevezésű pályázati felhívásra.

A pályázó szervezetek által elkészített dokumentáció elnyerte a döntéshozók tetszését, így a társulás részére mintegy 48.000.000,- Ft, vissza nem térítendő támogatást ítélték meg.

A pályázati dokumentumok elkészítésének idejében a támogatási keretösszegeből közösségfejlesztő rendezvények infrastrukturális igényeit kiszolgáló tárgyi erőforrások beszerzését, továbbá magunknak a közösségfejlesztő, helyi identitástudat kialakulását elősegítő programok megrendezését kívántuk finanszírozni.

Az általunk megvalósítani kívánt projekt mintegy 3 éven keresztül szolgálja a társulás fentiekben megnevezett szándékait, segít egy élő, cselekvő közösség kialakításában a településen. Ugyan kiemelt figyelemmel kutattuk a jó és kiemelkedő helyi, térségi és regionális közösségfejlesztő gyakorlatokat, azonban be kellett látnunk, hogy adottságainknak csak kismértékben felelnek meg.

A fentiekben ismertetettek alapján fontosnak, a projektmegvalósítás egyik, ha nem a legfontosabb lépésének tartjuk a helyi lakosok igényeinek legteljesebb körű megismerését, a helyi társadalom jelenlegi állapotának felmérését.

Ludas település a 2014. önkormányzati választásokat követően tudatos településfejlesztési, gazdaságfejlesztési koncepciók szerint építi, szépíti települését.

Ennek megfelelően soha nem látott fejlesztéseket valósított, vagy szándékszik megvalósítani az elkövetkezendő évben. Mind infrastrukturálisan, mind társadalmilag hatalmas fejlődést tapasztalható a korábban fejletlen, kiöregedő település vonatkozásában. Óvodájának igénybevétele 9főről 36főre emelkedett, sőt 14 év után a település iskolája is visszanyitásra került, köszönhetően a magas születési és bevándorlási számoknak. A település ismételten megtöltődött étellel, az önkormányzat számtalan programot saját erőforrások mozgósításával valósít meg, azonban ezeknek a látogatottsága, továbbá a lakosok kohéziója messze elmarad a települési vezetőség által meghatározottaktól. A fejlesztés során ezeket kívánják a társulásban és a projektmegvalósításban résztvevők orvosolni, korrigálni.

2. PROJEKTGAZDA BEMUTATÁSA

1. Ábra: A projektgazda bemutatása

Projektgazda:	Ludas Községi Önkormányzat
Járás:	Gyöngyösi járás
Cím:	3274 Ludas, Fő tér 1.
Projektmegvalósítás felelőse:	Vargáné Csengeri Mónika, polgármester
Szakmai vezető	Baranyi Dániel, Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet
Megvalósulás helye:	Ludas
Lakónépesség száma (KSH,2018.01.01.)	781 fő
Relatív munkanélküliség mutatója 2018. év	4,91
A projekt megvalósításával érintett település a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014 (XI.26.) Korm. rendelet alapján valamely kedvezményezett kategóriába tartozik:	NEM
A projekt megvalósításával érintett település a kedvezményezett járások besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről szóló 105/2015 (VI.23.) Korm. rendelet alapján valamely kedvezményezett kategóriába tartozik:	NEM

2.1.A PROJEKTGAZDA TEVÉKENYSÉGEI ÉS KORÁBBI FEJLESZTÉSEI

2. Ábra: Térségi fejlesztések Ludason 2014–2018. években

- A Környezeti Energiahatékonysági Operatív Program (KEHOP) keretében megvalósuló beruházás 2,65 milliárd forintból jön létre Detk, Ludas, Nagyút településeken. A kiviteli tervek 2019. február végéig elkészülnek és benyújtásra kerülnek az engedélyezési hatósághoz. A kivitelezés tényleges megkezdésére 2019. első félévében kerül sor.
- VP6–7.2.1–7.4.1.2.–16 azonosító számú felhívásra Ludas és Karácsond települések közös kérelmet nyújtottak be a „helyi közutak fejlesztésére, önkormányzati utak fejlesztéséhez és kezeléséhez alkalmas erő- és munkagépek beszerzése” pályázatra.
- Ludas Községi Önkormányzat a TOP–1.1.3–16 kódszámú ” Helyi gazdaságfejlesztés” konstrukcióra benyújtott pályázata is támogatást nyert ” A

projekt keretén belül a piac területének, infrastrukturális kialakítását tervezi az önkormányzat.

- Településképet meghatározó épületek külső rekonstrukciója elnevezésű felhíváson támogatásban részesült a régi iskola felújítása Ludason. A támogatás összege 32.327.198,- Ft. A pályázat 75%-ban támogatta az elképzelések megvalósítását. A fejlesztést az iskolaépület településképi megjelenésének helyreállítására és az épület energetikai korszerűsítésére irányult.
- Ludas Községi Önkormányzat a TOP-1.4.1-16 kódszámú "A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével" megnevezésű pályázatra nyújtotta be támogatási kérelmét és nyert támogatást. A fejlesztés keretében az óvodában hiányzó tornaszoba kialakítására kerül sor. A jelenlegi óvodai épülethez nyaktaggal kapcsolt 135 m² alapterületű épületrész készül.
- Az önkormányzat 47.087.787,- Ft, vissza nem térítendő támogatást nyert a polgármesteri hivatal és óvoda épületének energetikai korszerűsítésére.
- Ludas Községi Önkormányzat és a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet közösen beadott helyi identitás és kohézió erősítése Ludason, TOP-5.3.1-16 azonosító számú pályázati felhíváson 48.000.000,- Ft, vissza nem térítendő támogatásban részesültek.

2.2. A PROJEKTGAZDA KULTÚRÁLIS ÉS KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEI

A számtalan infrastrukturális fejlesztés mellett nem elhanyagolható, hogy a kulturális és közösségi élet területén is megpróbálta növelni aktivitását a község vezetősége, mindennek hála, hogy az immáron XX. jubileumát ünneplő Ludas-Napok rendezvénysorozat megőrzésével egyidejűleg újjáélesztett és a lakosság számára is elérhetővé tette a részvételt egy, a régi Kárpát-medencei Ludasok Találkozója elnevezésű rendezvényre. Mindezekkel párhuzamosan településszinten kerültek megrendezésre a nemzeti ünnepek alkalmával megtartandó megemlékezések, falusi és térségi hagyományokon alapuló rendezvények (pl: szüreti felvonulás, szüreti bál), iskolások számára elérhető néptánckör. A rendezvények bevezetésével, a programok megvalósításába és előadásába bevont gyermekeknek és fiatalok számára köszönhetően rendkívül magas színvonalú megemlékezéseket tudhat magáénak a kis település.

2.3. EGYÜTTMŰKÖDŐ PARTNEREK, A PROJEKT MENEDZSMENT SZERVEZET BEMUTATÁSA

A fentiekben leírtak szerinti projektgazda munkásságát a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet, mint konzorciumi partner egészíti ki. A szervezet 2015. évben került megalapításra számtalan szociálisan és társadalmilag hátrányos helyzetű tag közreműködésével. A szociális szövetkezet a közfoglalkoztatásban tevékenykedő tagjainak megsegítése érdekében kezdte meg tevékenységét, minderre tekintettel, már alapításkor úgy határozták meg a közreműködő szakemberek körét, hogy mind gazdasági, mind pénzügyi, mind mezőgazdasági szakemberek jelen legyenek, ezzel is segítve az önkormányzati – közfoglalkoztatás által üzemeltetett – mezőgazdaság sikerességét. A szociális szövetkezet 2015-től kezdődően koordinálta a település akkor még 36 fős közfoglalkoztatási tevékenységét, kiemelten a mezőgazdasági alprogramjait.

A település 2014. év óta sikeresen pályázott a szociális földprogramra, továbbá a mezőgazdaságon alapuló közfoglalkoztatási programokra, amelyeknek következtében 600 fából álló gyümölcsültetvényt, 1 ha terjedelmű konyhakertet alakított és tart fenn. A 2014–2018-as intervallumban mintegy 2000 baromfit nevelt fel a saját erőforrások által létrehozott baromfitelepen. Kiválasztásra került a NöDiK „Gyümölcsész” programjában, amelynek kapcsán 1 ha terjedelmű, kárpát-medencében őshonos, ősmagyar gyümölcsfák telepítését, mintaültetvényt hozhattak létre. A szociális szövetkezet közreműködésével Ludas Községi Önkormányzat 2018. évben, első alkalommal „egyedi mintaprogram” beadásával részt vehetett a Startmunka-mintaprogramban, ahol „kapirgálós” tanyasi baromfitelepet hozott létre. A szövetkezet és az önkormányzat egymással karöltve 30 ha területet művel, keltet és nevel baromfiállományt, terveiknek megfelelően levágják és értékesítik is azokat.

A felelős gazdálkodásnak, továbbá megalapozott üzleti tervnek, piackutatásnak köszönhetően a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet pályázati anyaga az OFA Nonprofit Kft. „Fókuszban az önkormányzati tagsággal rendelkező szociális szövetkezetek támogatása” felhíváson közel 60.000.000,- Ft, vissza nem térítendő támogatásban részesült, amelynek hála megkezdődhetett az addig „alvó szövetkezet” működésének kialakítása.

A projekt szakmai megvalósításáért felelős szakembereként a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet projektmenedzsere került kiválasztásra. A kolléga életkora ellenére a pályázati, vidékfejlesztési és településfejlesztési terület elismert szakembereként került számon tartásra. Többek között részt vett a Magyar-falu településfejlesztési programot megalapozó „Erős Vidék” fejlesztési koncepció megalkotásában, Tellér Gyula, Széchenyi-díjas szociológussal közösen lektorálta a 21. század települései elnevezésű KSH által

kiadott szociológiai tanulmányt. Szakmai, statisztikai tudásával, újító meglátásaival, továbbá tenni akarásával a közösségfejlesztő projekt egy meghatározó alapköve lehet.

3. A FEJLESZTÉSI IGÉNY MEGALAPOZÁSA

A projektben közvetlen megvalósítandó fejlesztési igény a település lakosságának közösségi reaktiválása, a lakossági összetartás, kohézió, továbbá a helyi identitástudat kialakítása. A fejlesztési igény teljes mértékben megalapozott, a település ugyan demográfiaailag megújulni látszik, azonban a közösség egyes tagjai egymással közösségi kapcsolatokat jellemzően nem tartanak fenn. A kistelepülésekre régebben jellemző baráti társaságok kialakulásának folyamata elmaradott, amely a közösséghez való tartozás egyik legkisebb eleme.

3.1. STRATÉGIAI HELYZETÉRTÉKELÉS

A fejlesztési stratégia kidolgozásához egy integrált helyzetelemzést készítettek el a szakmai vezetők, ahol megvizsgálták a település környezeti, gazdasági, társadalmi és kulturális adottságait. Mindezeket követően SWOT–elemzést hajtottak végre, majd az így kiválasztott terv alapján egy ún. Stakeholder menedzsment terv kialakítására kerül sor.

3.1.1. TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK

Ludas község elhelyezkedése, mind földrajzilag, mind a közúti és tömegközlekedési elérhetőségek szempontjából kiemelkedően jó. A település közvetlen autópálya (M3) felhajtóval és saját vasútállomással rendelkezik, közigazgatási területén áthalad a 3–as főútvonal, adottságai kereskedelmi és fuvarozási szempontból kivételesek. A település a 2000–es éveket megelőzően híres volt fejlett mezőgazdaságáról, a helyben található tehenészetről. Mindez mára már egy szép emlékké vált, azonban a mezőgazdasági

művelésre fogható talaja átlagosan 35 AK értékű, agyagos löszön képződött barna erdőtalaj. Az önkormányzat 30 hektár területen szántóföldi növénytermesztést folytat.

3.1.2. GAZDASDÁGI ADOTTSÁGOK

Ludas Községi Önkormányzat nem tartozik a környék kiemelkedő pénzügyi lehetőségeivel rendelkező településeinek körébe, közigazgatási területén belül alig emelhető ki jelentős iparűzési adóerővel rendelkező vállalkozás. Ugyan 2014. évi választásokat megelőzően jelentős iparűzési adófizetésre kötelezett vállalkozásként volt még számon tartható a Mátrai Erőmű Zrt. , azonban a lignitlelőhelyek kimerülésével párhuzamosan, folyamatosan vonta ki tevékenységét a település közigazgatási határából.

Az akkori önkormányzati költségvetés 60%-nak megfelelő iparűzési adónak mára már csekély hányadát kapja meg a település. A Magyar Államkincstár által vezetett statisztikák, továbbá a 2014. évi bevételei alapján jóval kevesebb támogatást kap feladatfinanszírozásra a település, mint amennyi valójában megilletné a valós anyagi lehetőségei alapján. A mai viszonylatban is jelentős bevételek, továbbá a 2013. évi adósságkonszolidáció ellenére a 2014. évet megelőző településvezetés a választások idejére csaknem csődbe vitte a települést, hatalmas adósságokat halmozott fel. Mindezekkel párhuzamosan sem infrastrukturális, sem kulturális fejlesztésekre nem került sor.

A lakosság gazdasági helyzetéről elmondható, hogy a település rendkívül kedvező elhelyezkedéséből adódóan az összes jelentősebb, a járásban megtalálható ipartelep, nagyvállalat könnyen és gyorsan elérhető, sőt vállalati buszjáratokkal segítik a lakosság munkába járását. Mindezekre tekintettel a munkanélküliségi ráta a járási átlagnak megfelelő, országos átlaghoz viszonyítottnak kedvező.

Az ipari foglalkoztatásból adódóan a munkavállalók rendszerint több műszakban kerülnek alkalmazásra.

3.1.3. KULTURÁLIS ADOTTSÁGOK

A településen a helyi könyvtáron kívül nem található más kulturális szolgáltatást nyújtó közintézmény. A szolgáltató könyvtár funkciókat ellátó intézményen túl a települési önkormányzat, az önkormányzat által fenntartott óvoda és a szomszéd település tagintézményeként működő iskola látja el a nemzeti ünnepekre való megemlékezés feladatainak nagy részét. Aktívan működő civil szerveződés – a polgárőrségen kívül – nem található a településen. A kulturális és közösségfejlesztő feladatokat kiváltani képes vendéglátóhelyek, közösségi gyülekezésre folyamatosan alkalmas biztosító intézmények nem találhatóak. A község sportolási lehetőségei korlátozottak. Mindezekkel szemben pozitív jelenség, hogy a települési önkormányzat rendelkezik olyan ingatlantulajdonokkal, amelyek némi felújítás, átalakítást követően aktív közösségi és kulturális színterékké változtathatóak.

3.1.4. TÁRSADALMI ADOTTSÁGOK

A lakónépesség az elmúlt 15 évben, 850 főről 25%-os csökkenést követően 736 fő (2016), mindezek eredményeképpen Ludas 2016. év végéig a népességvesztő települések közé volt sorolható. A népességcsökkenés okai többek között a természetes szaporulat és a vándorlási egyenleg arányaira voltak visszavezethetőek. A kistelepüléseken a városokhoz viszonyítottan kevesebb a munkahely – amennyiben van –, így a fiatalok a kedvezőtlen adottságú területek elhagyására kényszerülnek, máshol alapítanak családot. Ezeket a folyamatokat nemhogy mérsékelni, hanem még a folyamatok irányát is sikerült megváltoztatnia a projektgazdának. A pozitív demográfiai eredményeket a szociális, gazdasági és munkahely-teremtési akcióterveinek köszönheti a településvezetőség. Startmunka-mintaprogram, szociális szövetkezet, számtalan megnyert pályázat, a

pályázatok okozta sajtóvisszhang mind arra sarkalja a környékbéli fiatalokat, hogy Ludason találják meg későbbi családalapításuk helyszínét. Az önkormányzat által vezetett statisztikák szerint 2017. január 1-től számítva 21 fiatal, családalapítás előtt álló beköltözővel bővült a kistelepülés, közülük többeknek már első gyermeke is megszületett. A beköltözők között feltételezhetően jelen lehet a spekulánsok egy bizonyos köre egyaránt, akik a kedvező árfekvésű ingatlanárok, jobb élet, közfoglalkoztatás miatt érkeznek.

A 2011-es népszámlálás idején a település lakónépességének mindösszesen 6%-a vallotta magát roma származásúnak. Már ugyanezen népszámlálás idejében felfedezhető, hogy a piramisformájú korfa-modell az ún. urna -formájú modellre felváltódni látszik, azaz az idősebb korosztályuk túlsúlya 140%-ról 160%-ra fokozódott. A népesség, akárcsak a jelenleg munkahellyel nem rendelkező álláskeresők folyamatos előregedése 2019-es évben is megfigyelhető, mondhatni változatlan.

A lakosság kohézióját illetően komoly változások történtek negatív irányban az elmúlt évtizedekben, de különösen az elmúlt években. Az országos politika, a pártpolitikai ellentétek begyűrűződtek a lakosság életébe, kialakítva olyan csoportosulásokat, amelyek kifejezetten arra szakosodtak, hogy a lakosság körében álhíreket terjesszenek, a települési vezetőséget hamis vádakkal illessék, pusztán azért, mert nem a csoport politikai elképzeléseit vallják. Az interneten tapasztalható aktivitásuk, agitatori mivoltukból adódóan rendkívül magas, még a település online-közösségi megjelenéseinek nagy számához képest is. Számukra nem a falu az első, hanem az, hogy saját elképzeléseiket másokra kényszerítsék, mindezzel egy rendkívül nagy bomlasztó erőt képviselnek.

3.2.A PROGRAM SORÁN MEGVALÓSÍTANDÓ TEVÉKENYSÉG KIVÁLASZTÁSA

3.2.1. SWOT-ELEMZÉS

3. Ábra: A Ludas település vonatkozásában megvalósítandó közösségfejlesztés SWOT-elemzése

	BELSŐ TÉNYEZŐK	KÜLSŐ TÉNYEZŐK
POZITÍV	<p><u>Erősségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Infrastrukturális fejlesztések ○ Erős mezőgazdasági jelenlét ○ Munkahelyteremtési-akcióterv ○ Jelentős projekttapasztalatok ○ Szakemberbázis biztosítottsága ○ Kedvező demográfiai folyamatok ○ Innovatív, aktív közintézmények ○ Országos médiajelenlét ○ Közösségfejlesztésre fordítható, vissza nem térítendő támogatás ○ Jelentős online jelenlét 	<p><u>Lehetőségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ A lakossági érdekeltség növelése ○ Nagyvállalati támogatók bevonása ○ Helyi identitástudat kialakítása ○ Lakossági kohézió kialakítása ○ Gyülekezési helyek megteremthetősége ○ Civil szerveződések felülről történő aktivizálása ○ Projektmegvalósítás közbeni médiakampány
NEGATÍV	<p><u>Gyengeségek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Passzív lakosság ○ Korlátozott anyagi erőforrások ○ A saját fiatalok elvándorlása ○ A beköltözők egy részre hátrányos helyzetű, társadalmi elfogadottságuk alacsony ○ Kulturális intézményrendszer, közösségi gyülekezésnek helyt adó intézmények hiánya ○ Alulról szerveződő, civil szerveződések hiánya ○ Sportolási lehetőségek hiánya 	<p><u>Veszélyek:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Helytelen helyzetfelmérés okozta hibás projektmegvalósítás ○ A kezdeti érdeklődést követő lakossági passzivitás ○ A többműszakos munkarend ○ Politikai agitátorok térnyerése ○ A helyi identitástudat eltűnése

3.2.2. SWOT- ELEMZÉS ÉRTÉKELÉSE

A konzorciumi partnerek közösségfejlesztésre, identitástudatra vonatkozó fejlesztési programjának kiválasztása során elkészült SWOT-elemzés arról tanúskodik, hogy a kedvező tényezők túlsúlyban vannak, a település erősségei (10db) meghaladják a gyengeségek (7db) darabszámát, akárcsak a lehetőségek száma (7 db) a veszélyek (5db) darabszámát. A konzorciumi partnerek SWOT-elemzéséből könnyedén megállapítható, hogy a gyengeségként feltüntetett elemek lehetőségként is funkcionálnak egyben, hisz a megnevezett problémák megoldása jelentősen növelheti a települési vezetőség elfogadottságát, elismertségét, a közösségi helyek és szórakozási lehetőségek hozzáférhetőségét, az alulról szerveződő közösségek, szerveződések létrejöttét, aktivitásának növekedését, mindezzel elérve azt a célt, hogy valós közösségfejlesztés helyi identitástudat, közösségi kohézió jöhessen létre. Az egymásra partnerként, barátként, közösségként gondoló emberek aktivitása jelentősen nő az élet minden területén. Az elemzésben veszélyként megnevezett elemek megoldhatóságához nagymértékben hozzájárul a Stakeholder menedzsment terv.

3.2.3. STAKEHOLDER MENEDZSMENT TERV

3.2.3.1. A MEGVALÓSÍTANI KÍVÁNT PROJEKT

A SWOT-elemzést követően a fejlesztési terv meghatározható, mégpedig a település közösségeit hátráltató tényezők felszámolási lehetőségeinek biztosítása. A pontos célkitűzések többek között a társadalmi érdekeltség növelése, a közösségek gyülekezésének helyet adó infrastrukturális fejlesztések végrehajtása, a civil szerveződések felülről történő koordinációja, aktivitásuk megerősítésének támogatása. A pályázat egyik fontos és sarokpontjának is számító tényező, hogy ki kell alakítani a

közigazgatási intézmény és lakosság közötti működő kommunikációs csatornákat, bizalmi kapcsolatot, amelynek eredményeképpen az esetlegesen új önkormányzati fejlesztéseket a települési vezetőség minél inkább a lakosság rendelkezésére tudja bocsátani.

3.2.3.2. CÉLCSOPORT ÉS KIEMELT STAKEHOLDEREK

1. A projekt legfontosabb, egyben legnehezebben elérhető célcsoportja **maga a lakosság**, esetükben az érdekeltség növelésének, továbbá folyamatos aktivitásuk a fenntartása a leginkább fontos, egyben megnevezhető feladat.
2. A civil szervezetek közreműködés a projekttervezés és megvalósítás szempontjából kiemelt fontossággal bír, hisz magából a közösségből épülő szervezetek a közösségben, a közösséggel együtt élnek, aktívan alakítani tudják a helyi közösségeket. Szószólóként, véleményformálóként, akár kapcsolattartó szereplők fontos ráhatásuk lehet a közösség projektmegvalósításhoz fűződő viszonyához. Aktivitásuknak előidézése, megőrzése, közreműködésük a projekt tervezési és megvalósítási intervallumaiban rendkívül fontos feladat.
 - **Ludasi Kisiskolásokért Alapítvány:** egy újjáépülő, motivált fiatalokból alakult közösség, amely elsősorban a ludasi általános iskolás gyermekek érdekvédelmét látja el. Tekintettel arra, hogy a szülők aktivizálásához a gyermekek programokon történő szerepeltetése, vagy maguknak a gyermekprogramoknak a szervezése elengedhetetlen, éppen ezért stratégiai jelentőségű partnerként tüntetendő fel.
 - **Szentháromság Templomért Alapítvány:** („Kicsi fehér templomotokba most minden erők tömörülnek. Kicsi fehér templom-padokba a holtak is mellétek ülnek. A nagyapáink, nagyanyáink, szemükbe biztatás vagy vád: Ne

hagyjátok a templomot, a templomot s az iskolát!” Reményik Sándor: Templom és az iskola). A népességkategóriák kohéziója, egymás megértése elsődleges fontosságú egy jól működő közösségben. A hit, mint korosztályokon átívelő szemlélet a közösségek kialakításában és fenntartásában jelentős szerephez jut.

- **Ludasért Fejlesztő- és Kulturális Egyesület:** A tevékenységét hosszabb ideje szüneteltető egyesület kiváló bemutatkozó rendezvényeket követően forráshiányra és személyes okokra hivatkozva beszüntette tevékenységét a település életében. Tenni akarásuk és kapcsolati tőkéjük a múlt ismeretében jelentős.
- **A Civil Kapocs a Faluért Egyesület:** A Ludasért Fejlesztő- és Kulturális Egyesülettel szoros együttműködésben tevékenykedő, nem bejegyzett helyi kezdeményezés számtalan programban közreműködött az elmúlt évek vonatkozásában. Az egyesület tagjai készek arra, hogy ötleteikkel gazdagítsák a projektet.
- **Ludas Biztonságáért Polgárőr Egyesület:** A számtalan díjat és eredményt elért egyesület rendvédelmi feladatain túl fontos szerepet töltött be a fiatalok mozgósításában egyaránt. Fiatal Polgárőr Mozgalmat indított, erőnléti és önvédelmi edzéseket tartott, kisméretű edzőtermet működtetett. Meglátásaik és tapasztalataik az általuk vállalt feladataikon túl is megfontolandók.

3. Tekintettel arra, hogy a projekt szakmai vezetőjének kiválasztásakor a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezetének projektmenedzsere került kiválasztásra, így Ludas Községi Önkormányzat érdekérvényesítésének biztosítása feltétlen szükséges, mint projektmegvalósító, továbbá, mint a települési infrastruktúrák, szinterek vonatkozásában egyedülálló döntéshozói jogkörrel rendelkező szervezet.

4. **A területileg illetékes nagyvállalatok, a településen székhellyel rendelkező vállalkozások** megszólítása a tőkebevonás kérdésében megfontolandó olyan területeken, amelyeket jelen, vagy más önkormányzatnak elérhető pályázatokból nem finanszírozhatóak.

5. **Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet munkavállalói és tagsága:** Az alvó szövetkezet nyertes pályázatát követően hamar a közösség egyik aktív szervező és fejlesztő szervezetévé vált, a szövetkezet közreműködése nélkül gyakorlatilag nincsenek rendezvények, programok. Ugyan a szervezet konzorciumi partner, illetőlegesen a szakmai mentor irányítása alatt áll, azonban a programok megvalósításához feltétlen szükségesek azok az önkéntességi alapon közreműködő személyek, akik a feladatteljesítés idejében nemcsak nagyszámban állnak rendelkezésre, hanem programszervezési és megvalósítási tapasztalatokkal is rendelkeznek. Jelenlétük a költséghatékonyság, továbbá a sikeres programmegvalósítások végett fokozott jelentőséggel bír.

3.2.3.3. SÚLYOZOTT, PRIORIZÁLT STAKEHOLDER ELVÁSRÁS, IGÉNYLISTA (1–5 – IG TERJEDŐ SKÁLÁN, AHOL 5 A LEGJELENTŐSEBB

4. Ábra: Priorizált Stakeholder igénylista, TOP5.3.1–16

	Stakeholder neve, szerepe	Megfogalmazott elvárás, igény	 Jelentőség (értékelés 1–5 skálán)
1.	A település lakossága	A lakosság igényein alapuló fejlesztések kialakítása, programok megrendezése	5.
2.	Ludasi Kisiskolásokért Alapítvány	A gyermekprogramok, tehetségek és hátrányos helyzetűek felkarolása	4.
3.	Szenháromság Templomért Alapítvány	A templomi környezet, mint közösségi színtér kialakítása, a templom élettel történő megtöltése	3.
4.	Ludasért Fejlesztő- és Kulturális Egyesület	NA/konzultáció alatt.	NA
5.	Civil Kapocs a Faluért Egyesület	Programtervezési, szervezési, lebonyolítási lehetőségek biztosítása. Esély a közreműködésre	4.
6.	Ludas Biztonságáért Polgárőr Egyesület	Esély a megjelenésre, a közösségi programokban való részvételre, továbbá közreműködésben. Lehetőség a toborzáshoz szükséges kedvező kép kialakulásához.	2.
7.	Ludas Községi Önkormányzat	A helyi közösségi kohézió kialakítása, a programok látogatottságának növelése, a helyi szerveződések kialakulásának elősegítése, a helyiek közügyekhez való viszonyának javítása.	4.
8.	Vállalkozások	„Szociálisan érzékeny vállalkozás” megítélés kialakításának biztosíthatósága. A támogatók feltüntetése, médiakampányban történő kiemelésük.	1.
9.	Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet munkavállalói	Hátrányos helyzetűkből adódóan a társadalmi elismertség, a megbecsültség, elfogadottság érzésének a biztosítása. „Én is ember vagyok!”	3.

3.2.3.4. STAKEHOLDER ELEMZÉS SZEMLÉLTETÉSE, STAKEHOLDEREK ELÉRÉSE

A Stakeholder elemzés biztosítja a szakmai lehetőségeket, hogy a korábban bemutatott ún. stakeholderek a fejlesztés során elvárt igényei bemutathatóvá váljanak, a program során fontossági, prioritási elemszámmal ellátásra kerüljenek.

(5) – A TOP-5.3.1 „helyi identitás és kohézió erősítése Ludas községben” című pályázati konstrukció kiemelkedő fontosságú prioritása, hogy a közösség közvetlen megszólításra kerüljön, ennek megfelelően, helyi a lakosság igényein alapuló fejlesztési terv létrehozására nyíljék lehetőség.

(4) – A soron következő prioritási lépcsőfokon a projekt megvalósításának leginkább fontos és aktív szereplők, mint a projektgazda Ludas Községi Önkormányzat, Ludasi Kisiskolásokért Alapítványok, valamint a Civil Kapocs a Faluért Egyesület állnak.

(3) – A Szentháromság Templomért Alapítvány, mint közösségi színtér érdekvédelmét ellátó szervezet közreműködik az egyházi tematikájú rendezvények színvonalának emelésével, továbbá az általa működtetett színteret, a templomot felajánlja előadások, hangversenyek megtartására, ezzel is növelve az intézmény látogatottságát. További ezen a szinten álló szervezet a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet. A Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet alkalmazottjai már számos önkormányzati és szervezeti rendezvényt bonyolítottak le, nagy tapasztalattal rendelkeznek. Közreműködésük és elkötelezettségük fenntartása erényeik bemutatásával, dicsérrettel és elismerésükkel rendkívül fontos.

(2) – Ludas Biztonságáért Polgárőr Egyesület a rendezvények biztosításával, segítő ötleteikkel minden program fontos eleme lehet. Közreműködésük és elkötelezettségük fenntartása erényeik bemutatásával, dicsérrettel és elismerésükkel fontos.

(1) – A Helyi és térségi vállalkozások segítsége forrásbevonás miatt megfontolandó, jelen programterv pénzügyi hátterét a TOP-5.3.1-16 pályázati konstrukció biztosítja. Mindezek ellenére kiegészítő-forrás céljából hasznos jó kapcsolatot ápolni velük, támogatásukat PR és marketing anyagokban kiemelni. A vállalkozói oldal részére versenyipiaci előny lehet a „szociálisan érzékeny vállalkozás” megítélés, amelynek kapcsán a közösségek által elfogadottabbá válhat, termékei piaci előnyökhöz juthatnak. Vállalkozási finanszírozás, közreműködés esetében a marketingtevékenységet mindennek tudatában célszerű tervezni és megvalósítani.

3.2.3.5. A LEGKIEMELKEDŐBB STAKEHOLDER BEFOLYÁSOLÁSÁRA VONATKOZÓ INTÉZKEDÉS BEMUTATÁSA

A projekt során legkiemelkedőbb stakeholdernek a település lakossága jelölendő meg, mégpedig azért, mert a lakossági aktivitás, a lakossági érdeklődés hiányában értelmetlenné, haszontalanná válik a projekt.

A lakosság projekttervezésben és megvalósításban történő közvetlen és folyamatos bevonásával a rendezvények kapcsán érdekeltté tehetőek a község lakosai. A folyamatos együttműködés, együttgondolkodás során megtapasztalhatják a közreműködők, hogy a projektmegvalósítók értük vannak, figyelembe veszik a véleményüket, az valósul meg, amelyet ők ajánlottak. Ebben az esetben a részvételi hajlandóságukban nagymértékű javulás tapasztalható, amelynek kapcsán a célcsoporttag a családjával, barátaival kiegészülve jelenik meg, továbbá érzi jól magát a rendezvényeken. Megállapítható, hogy

amennyiben a célcsoporttag elégedett a felkínált programok színvonalával, úgy sokkal nyitottabbá válik a saját közösségén kívüli csoportokkal való kapcsolatfelvételre. A szemléltetett folyamat útján megkezdődhet a közösség fejlődése, a közösségi kapcsolódási pontok reprodukciójával a társadalmi kohézió kialakulása.

A célcsoportok számára kedvező feltételek biztosítását követően, azzal párhuzamosan elindul egy folyamat, amelynek kapcsán a célcsoport települési étellel kapcsolatos elégedettségi indexe nagymértékben javul, a pályázat távlati célkitűzésekként megnevezett identitástudat, azaz a célcsoporttagok település iránti szeretete, kötődése a megfelelő feltételek megléte mellett lassú folyamat következtében kialakul.

4. A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSI-AKCIÓTERV FOLYAMATAINAK BEMUTATÁSA

4.1. A PROGRAM CÉLJÁNAK, CÉLCSOPORTJÁNAK MEGNEVEZÉSE

Az akcióterv vonatkozásában legjelentősebb stakeholder a települési lakosság, így legfontosabb projekttevékenység a közösség által meghatározott fejlesztési irányvonalak kidolgozása, megvalósítása. A lakosság érdekelté tételével a rendezvényekhez, a közügyekhez való hozzáállásuk egyértelműen javul. Az aktív közösségek létrehozásával, civil szerveződések segítségével létrejön egy társadalmi háló, amely a pályázati finanszírozás, továbbá a pályázatot megvalósító konzorcium közreműködését nélkülözve szervező, tevékeny közösségként tud majd működni a pályázat befejeztével egyaránt. A projektmegvalósítók elképzelése szerint a folyamat már a projektmegvalósítás időszakában megkezdődik. A pályázó szervezetek számára az aktív közösségek jelenléte, a helyi kohézió, továbbá a helyi identitástudat jelentős társadalmi bázisokat biztosítanak, amelyekre a jövőben alapozni kíván, feltétlen kialakítandóak.

5. Ábra: Közösségfejlesztés folyamatának bemutatása a fejlesztés során

A következőkben a közösségfejlesztés fázisain keresztül kerülnek bemutatásra a projektmegvalósítók által megvalósítani kívánt fejlesztési-akciótervet.

4.2. CSELEKVŐK EGYBEGYŰJTÉSE

Az akcióterv legfontosabb összetevője, továbbá a projektmegvalósításban kötelező elem a közösségi interjúk, közösségi beszélgetések során elkészült, kvalitatív és kvantitatív, primer adatgyűjtések. A megnevezett információszerzési módszerek, továbbá az azok megvalósítása kapcsán létrejött projekttevékenységek alkalmával megteremtődtek a projektmegvalósítók, továbbá közreműködni szándékos lakosság közötti bizalmi és munkatársi kapcsolatok, amelyeknek hála a közösség aktívan részt kíván venni a társadalmi fejlesztés vonatkozásában.

Tekintettel arra, hogy a közelmúltban csekély társadalomszervező és fejlesztő aktivitás mutatkozott a települési székhellyel rendelkező civil szerveződések részéről, éppen ezért az aktivitásukat felülről történő megsegítésével, tevékenységek tudatosság tételével, továbbá egymás közötti kapcsolatrendszerek, együttműködésük koordinálásával elősegíthető. A projektmegvalósítással kapcsolatos közreműködésükkel nemcsak a fejlesztés társadalmi elfogadottságának javulásában játszanak közre, hanem az együttműködéssel maguk a szervezetek pozitív megítélése is előremozdul, közösségi érdekérvényesítésükben jelentős előrelépés várható.

Az interjúkat megelőzően erőteljes médiakampányt folytattak a konzorciumban résztvevők, amely kapcsán már az interjúk elkészítése előtt tudatosításra került a lakosság körében a program célja, lehetőségei, továbbá tágabb körű célkitűzései. Mindennek kapcsán a lakosság felmérte a közreműködés fontosságát, nem támasztottak megvalósíthatatlan, irracionális elvárásokat a projektmegvalósítók, továbbá a program irányába, sőt folyamatos és aktív közreműködőjévé váltak az munkának.

4.2.1. A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK ELKÉSZÍTÉSÉNEK MÓDJA, KÖRÜLMÉNYEI

Az első közösségi interjúk elkészítésére 2018. év november 23-án, azaz az a lakossági projekt-megnyitón került sor. Az egyfős mélyinterjúk közvetlenül a kötelező tájékoztatási elemeket követően kerültek megtartásra. A helyszín a projektnyitó helyszínével megegyezően a Ludasi Kisiskola épülete volt. Az interjú helyszínéül kialakított helyiség méretéből adódóan 4 fő egyidejű, egyfős mélyinterjújára biztosított lehetőséget, azzal a feltétellel, hogy a 4 kérdezőbiztos a helyiség 4 sarkába fallal befelé ült és fogadta a közreműködni vágyókat. Az így megvalósított mélyinterjúk a nagyszámú közreműködni vágyó végett átlagosan 15–20 percet vettek igénybe, végezetül 17 db közreműködő mondhatta el véleményét.

A II. és III. fázisban már maga a szakmai vezető kereset fel lakosokat, továbbá keresték fel őt magát. Ezekben az esetekben már számottevően több idő jutott egy mélyinterjú elkészítésére, akár egy óra is. A hosszadalmasabb beszélgetések a múlt és jelen kapcsolatára is kitértek. A december 01- től december 31-ig terjedő intervallumban további 35 db mélyinterjú elkészítésére nyílt lehetőség. Az interjúk alapvetően anonimitásra épültek, azonban a kiemelkedő aktivitást mutató lakosokat a projektmenedzser, továbbá kérdezőbiztosok felkérhették egy későbbi munkacsoportba történő csatlakozásra.

4.2.2. A KÖZÖSSÉGI INTERJÚK TAPASZTALATAI

A programmegvalósítók, kérdezőbiztosok tapasztalatai, hogy az interjú alanyok nyitottak, aktívak volt, az interjúkat megelőző médiakampány következtében irracionális, megvalósíthatatlan elvárásokat nem fogalmaztak meg, mindezzel számos problémára és hibára, sőt azok potenciális megoldására is felhívták a projektnyertesek figyelmét.

Tanulságos módon az interjú vonatkozásában a legjelentősebb nehézséget, továbbá a legmegosztóbb megjegyzések a települési lakosok összetartására, továbbá befogadó készségére vonatkozóan születtek. Egyes lakosok, akik aktív részei a közösségnek, továbbá szeretnek Ludason élni, kifogásolták az összetartás kérdését, mivel vannak olyan rosszindulatú személyek a településen, akik a politikai pártjuk által vezérelten, mindenkit igyekeznek rossz hírbe hozni, aki nem az ő politikai nézetüket vallja. Sajnos az országos politika ilyesfajta közösségi identitásba történő begyűrűzése rendkívül hátrányos hatással van a települési kohézió kialakítására. Mindezek alapján a program egyik legfontosabb feladatának annak kell lennie, hogy olyan közösségi alkalmakat, közösségi tereket hozzunk létre, ahol egymástól eltérő közösségek is egymással tölthetik idejüket, továbbá, hogy a megvalósítók megtaníthassák a közösségek valamennyi tagjának, hogy politikai, vallási, továbbá rassz szerinti hovatartozásuk mellett ők ludasiak elsősorban, és a települési érdek, az közös érdek.

4.2.3. A KÖZÖSSÉGI BESZÉLGETÉSEK MÓDJA, KÖRÜLMÉNYEI

A közösségi beszélgetés kapcsán az interjúk, továbbá azok statisztikai elemzéséből kiindulva, más közösségfejlesztő programokat megvalósítókkal történő egyeztetéseket követően, úgy képzelték a szakmai megvalósításért felelős szakemberek, hogy korosztályonként kerülnek megrendezésre a későbbi közösségi találkozások. A korcsoportonként megrendezésre kerülő programokkal egyrészt a korcsoportba tartozók

megismerhetik egymást közelebbről, a jövőbeli barátságoknak talán alapját is szolgálhatják maguk az adatfelvétel célját szolgáló rendezvények, másrészt a hasonló életkorú és élethelyzetű személyek sokkal inkább beszélnek valós vágyaikról magukkal egykorúak társaságában, mindazonáltal más korosztályok ellenvéleményei nem zavarhatják meg a rendezvényt. A korosztályi tematika ellenére valamennyi közösségi beszélgetésre minden ludasi lakost szeretettel vártak a megvalósítók.

A közösségi beszélgetések kapcsán a szakmai vezető, szakmai lektor, önkormányzatot képviselő polgármester vezették a programokat, szükség esetén moderálták is. A programok vonatkozásában célul került kitűzésre, hogy azokat ne egy közmeghallgatásként, hanem sokkal inkább szórakoztató rendezvényként töltsék el a jelenlévők, éppen ezért számtalan közösségfejlesztő eszközzel éltek a szakmai felelősök; például memóriajátékon alapuló ismerkedés, körbeülés, brain-storming alapú ötletbörze, New-York kávéház típusú programtervezés.

A közösségi beszélgetések kapcsán kiemelendő tény, hogy jó és használható válaszok eléréséhez könnyen értelmezhető és célratörő kérdések feltételére van szükség, ennek megfelelően a projektmegvalósítók a statisztikai elemzéssel egyidejűleg már konzultációkat indítottak számtalan közigazgatási és közösségi szervezettel azt illetően, hogy találkozásra, együttgondolkodásra invitálják őket.

A helyzetelemzés és korai interjúk alapján fontos és meghatározó lépcső a jövőre tekintve az, hogy a településen székhellyel rendelkező – forráshiány – végett passzív alapítványokat, egyesületeket ismételten be tudják kapcsolni a megvalósítók a közösségi tevékenységekbe, ezzel egyrészt növelhető a programmegvalósításban közreműködők létszáma, másrészt a közösségeket képviselő alapítványi vezetőkön keresztül az egész képviselt közösség érdekeltsége a megvalósított programok vonatkozásában. Éppen ezért

az első közösségi beszélgetést e témában tartották a konzorciumban szereplő szervezetek.

A megvalósítók szándékában állt nemcsak a szervezetek – általános és pénzügyi problémáinak megvizsgálásával – tevékenységeikben megvalósuló valamely koordinált együttműködés kialakítása, hanem az általuk begyűjtött lakossági igényeket, továbbá szervezeti ajánlásokat megvizsgálva tovább fejleszteni a további közösségi beszélgetések kérdésköreit.

A több ízben megrendezésre került lakossági beszélgetések forgatókönyve, kérdéskörei, továbbá programja az alapítványokkal és egyesületekkel történő konzultáció után került kialakításra, amellyel olyan további lehetőségeket is be tudtak a szakmai vezetők integrálni, amely kifejezetten a ludasi település–viszonyok között teszi lehetővé a program megvalósítását. Számos olyan nagyszerű és használható javaslatot hallhattak a megjelentektől, amelyekre sem a programmegvalósítók, sem a lakosság nem gondolt volna feltétlen. A közösségeket képviselő szervezetek együttműködésével, konszenzusos alapon kialakításra került a kérdőívezésig vezető útvonal, továbbá az azt követő programok és infrastruktúrafejlesztések egy része.

4.2.4. A KÖZÖSSÉGI BESZÉLGETÉSEK TAPASZTALATAI

A Ludas községben megvalósuló TOP-5-3-1 „helyi identitás és kohézió erősítése Ludas községben” elnevezésű program keretében összesen 7 db közösségi beszélgetés valósult meg Ludas községben, beleértve a november 23-án megrendezésre került lakossági projektnyitó rendezvényét egyaránt.

[A közösségi beszélgetések az alábbiak sorrendben kerültek megrendezésre:](#)

2018.10.22.	Fókuszban a közigazgatásban dolgozók
2018.11.23.	Lakossági projektnyitó
2018.12.12	Fókuszban a település szociális dolgozói
2019.01.08.	Fókuszban a civil szervezetek
2019.02.08.	Beszélgetés a település 54. életévét meghaladó lakosaival
2019.02.09.	A 14–24 éves korú lakosság programbörzéje
2019.02.22.	Közösségi beszélgetés a település 25–54 éves tagjainak közreműködésével <i>(elmaradt, megismétlésére a következő alkalmon került sor)</i>
2019.02.29.	Beszélgetés, kérdőívek eredményének ismertetése

A korábbiak folyamán számtalan alkalommal került már megemlítésre, hogy a projektmegvalósítók egyeztetéseket kezdeményeztek a közigazgatásban, szociális területeken dolgozókkal azért, hogy megvitassák és kiegészítsék kezdeti helyzetelemzésüket azt illetően, hogy milyen közösségi interjúkat hozzanak létre.

A megrendezett rendezvényeken rendkívül nagy részvételi hajlandóság volt tapasztalható, különösen igaz mindez a februárban megrendezésre kerülő 3 korosztályos közösségi beszélgetésre, továbbá eredményértékelésre.

A programok vonatkozásában igyekeztek a szakmai vezetők úgy megtervezni a helyi közösségekkel együtt a további, jellemzően februárban megrendezendő közösségi beszélgetéseket, hogy a megjelentek már magán a rendezvényen megtapasztalhassák a közösségi együttlét pozitívumait, az egymáshoz és a közös tevékenységhez, közösséghez fűződő viszony fontosságát, továbbá, hogy megtanulják, mit jelent közösségben gondolkodni, együtt tevékenykedni, együtt jól szórakozni.

A közösségi beszélgetések a projektmegvalósítók számára legnagyobb eredménye, hogy létrejött a korábban csak kívánt kommunikációs csatorna a lakosság és az önkormányzati vezetők között. A számos szórakoztató programnak köszönhetően az addig csak látásból egymást ismerő fiatalok elkezdtek közösen szórakozni, sportolni. Az idősek kertbarátok körét és idősek klubjának kezdeményezését indították el. A konzorciumi tagok részére nagy meglepetésként szolgált, hogy a rendezvények egytől egyik, csak és kizárólagosan a projektben megvalósítható tevékenységekre koncentráltak nem volt jellemző a személyeskedés, továbbá a projektbe nem tartozó problémák megnevezése, mindennek kapcsán olyan nagyszerű és használható ötleteket kaptak a szakmai vezetők, amelyeket a település integrált fejlesztési tervébe is beilleszthetnek és ugyan hosszú évek közösségi munkájával – és szerencsével pályázati forrással – megvalósíthatják a települési közösségek vágyait.

A megjelentek közreműködési vágyát jól mutatja, hogy sok esetben a szakmai megvalósítást végzők már csak asszisztáltak a megjelentek egymás közötti konzultációjához, amely kapcsán arról társalogtak, hogy mely programokat és közösségi színtereket kellene, akár társadalmi munka keretében is létrehozniuk. Mindezeket túl a szakmai megvalósítók felé már pusztán olyan kérdésük volt, hogy a gyakorlati tapasztalatok alapján hogyan valósítható meg a megjelentek elképzelése, mely változtatásokat kell alkalmazni ahhoz, hogy létrejöjjenek az általuk kívánt történések.

A program egyik alkalommal sem változott sem önérdekű szónoklásokban, sem irracionális követelések ismétlésébe, moderációra jellemzően nem volt szükség. A rendezvények időtartama átlagosan másfél órában jelölhető meg, de nem egyszer meghaladta még a 4 órahosszát is.

4.3. A HELYZET FELTÁRÁSA

A helyzetelemzést megalapozó interjúkat és adatfelvételeket több ízben, több programon és számtalan népességkategóriába, életkörülmények között élő embertől szereztek be a szakmai megvalósításért felelősök. Szervezeteik részére nagyon fontos volt, hogy az adatfelvételek esetében a lehető legpontosabb, hogy az egész lakosságra vonatkozó elemzéseket hozhassanak létre. Mindennek a feltétele, hogy megismerjék saját lakóhelyüket, a saját lakosságukat. A projektmegvalósítást megelőzően SWOT-elemzést végeztek. Az így létrejött megállapítások szerint beszerezhetőek voltak azok a szekunder adatok, amelyek beszerzését követően egy felületes elemzést tudott a szakmai vezető létrehozni.

Ahhoz azonban, hogy meghatározhassák a pontos társadalmi és kulturális szükségleteket kimerítően kell a megvalósítóknak megismernie a helyi társadalmat, a helyi társadalom aktuális állapotát. A meghatározott módszertan mindezt a közösségi interjúk, beszélgetések alkalmával, továbbá kérdőívek segítségével kívánja biztosítani.

A közösségi beszélgetések során számtalan hasznos ötlettel gazdagodtak a szakmai vezetők azt illetően, hogy melyek a lakosság szempontjából leginkább fejleszteni kívánt területek, merre szükséges további ötleteket beszerezniük, melyeket pontosítaniuk, továbbá melyek azok, amelyeket a közösség saját maga már a rendezvény során konszenzussal teljes mértékben elfogadhatóvá és megvalósíthatóvá tett.

Tekintettel arra, hogy a korábbi közösségi interjúban használat válaszívben megnevezettek kismértékben változtak csak, jellemzően a fontosabb kérdéskörök kerültek pontosításra, így a projektközreműködők a válaszív átalakítását látták leginkább megfelelőnek arra, hogy biztosítsa a kérdőíves felméréséhez szükséges dokumentum alapjait.

A kérdőívezés során a megvalósítók célkitűzése egyértelműen a teljes lakosság kérdőívekkel történő ellátása volt, azonban be kellett látniuk, hogy a szakigazgatási rendszerekben szereplők alapján, lakóingatlanonként meghatározni az ott tartózkodók létszámát még egy ilyen kis település vonatkozásában is jelentős időtöbbletet eredményezett volna a projektmegvalósítás kapcsán.

A konzorciumi tagok a kérdés megoldásaként úgy határoztak, hogy lakóingatlanonként 2 db kérdőívet, továbbá 1 db TOP5-3-1-16 „helyi identitás és kohézió Ludas községben” elnevezésű pályázat kapcsán létrehozott, tájékoztató lakosság részére történő kijuttatását látták célszerűnek.

A fentiek alapján 700 darab kérdőív került a közreműködők részéről kijuttatásra a lakosság részéről, tekintettel a korábbi felmérések során tapasztalt rendkívül magas közreműködési hajlandósággal. igényelhetek a lakosok további kérdőíveket. A kijuttatott kérdőív 10-15%-nak vonatkozásában megállapítható, hogy arra való tekintettel, hogy egy háztartásban csak egy lakos él életvitelszerűen, éppen ezért a továbbiakban ezekkel az értékekkel nem is kalkuláltunk, így a mintavétel maximálisan elérhető lakosságszáma 595-630 fő.

A kérdőíveket kijuttató közreműködők a Ludasi Mezőgazdasági- és Szociális Szövetkezet munkavállalói, alapítványi együttműködői, továbbá társadalmi felajánlás alapján munkacsoporttagok végezték. A kérdőív feldolgozásáért Baranyi Dániel szakmai vezető volt a felelős. A kérdőívek leadására a településen belül 4 helyen, urnákba történő gyűjtéssel, továbbá legalább napi 8 órában volt lehetőségük – jellemzően munkaidőben – a közreműködni szándékozónak.

4.4.A KÉRDŐÍV MÓDSZERTANA

A beérkezett kérdőívek korosztályonkénti csoportképzését követően a csoportnagyságok megfeleltetésre kerültek a településen megfigyelhető lakónépeség szerinti korosztályi megoszlásoknak. Mindezek kapcsán szorzó és osztószámok jöttek létre, ezzel biztosítottá vált a kérdőív megfelelő reprezentativitása. A reprezentativitási vizsgálatot követően egy 10%-os mintasokasággal számolhattak immáron a projektmegvalósítók, továbbá a teljes lakosságra megfeleltethetővé váltak a jelen kérdőív eredményei. Megállapítható, hogy statisztikai T- és Z-elemzés alapján a megfeleltetés 5%-os hibahatáron belül valósult meg.

A felmérés során a konzorciumban az önkormányzat, mint konzorciumvezető van jelen, így az önkormányzati adatgyűjtés, továbbá az integrált előregondolkodás végett programfejlesztési és programtervezési javaslatokon túl, további integrált településfejlesztési koncepcionális kérdések kerültek a kérdőívbe beépítésre.

A kérdőív eredményei ez által segítséget nyújtanak nemcsak a megfelelő kommunikációs csatornák kiépítésében, megtartásában, hanem egy integrált helyi közösségi terek és közösségi programok szempontrendszerű településfejlesztési programterv kialakításában.

4.4.1. A KÉRDŐÍVET VISSZAKÜLDŐK DEMOGRÁFIAI MEGOSZLÁSA

A visszaérkezett 68 darab kérdőívből 61 felelt meg az előzetesen meghatározott statisztikai elemzésekhez szükséges alapfeltételeknek, továbbá 2 db már az elemzés elkészítését követően érkezett be az önkormányzathoz.

A kérdőívet visszaküldők közül 59% női, továbbá 41% férfi lakosok voltak. További csoportképzési szempont volt a korosztályok szerinti megoszlás, amelynek kapcsán a

visszaküldők 15%-a 24 év alatti, 8%-a 25–34 éves, 11%-a 35–44 éves, 20%-a 45–54 éves, 23% 55–64 éves közötti lakosok, míg 23%-a 65 éves korosztály feletti lakosok voltak. A visszaküldők közül közel 60%-ban törzsgyökeres ludasi, míg 40%-ban közelmúltba beköltöző ludasi lakosok voltak.

A beköltöző lakosoknál külön kérdésként merült fel az, hogy miért választották a települést letelepedésük helyszínéül, amelyek kapcsán legtöbbször az alábbiak kerültek megnevezésre:

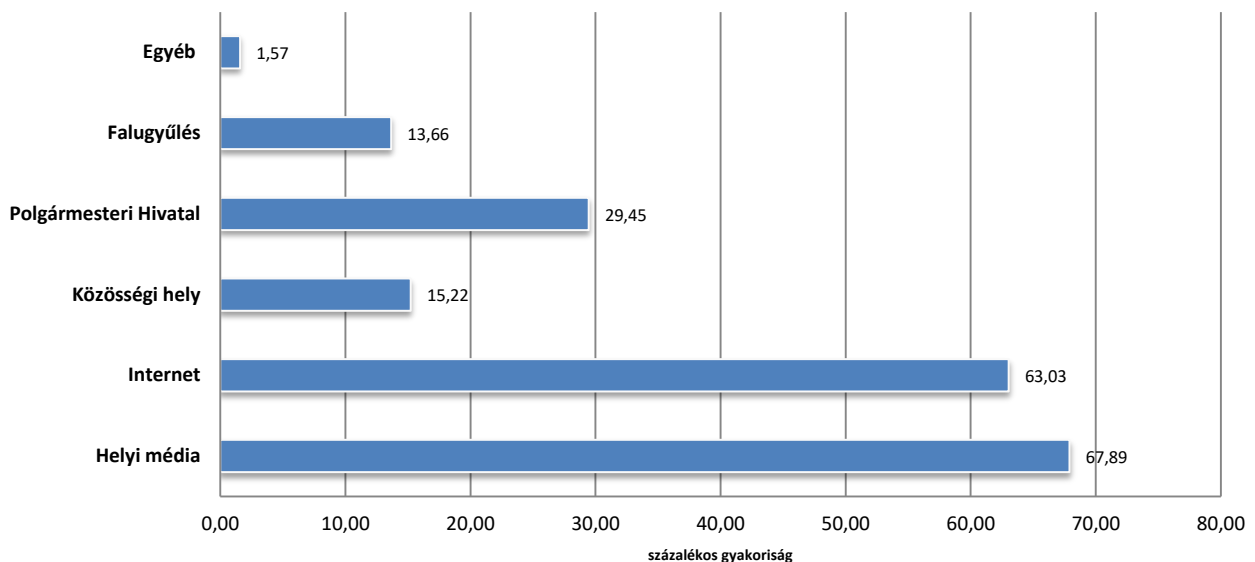
- Legtöbben (10 fő) a ludasi származású párjával választották családalapításuk helyszínéül a települést.
- Néhányan (5 fő) a már a ludason lakó családtagok ajánlásai alapján költöztek be.
- 3 fő betelepülő lakos pedig kifejezetten a település szépsége, csendessége miatt érkezett.

A kérdőívet visszaküldők közül 18 fő nem rendelkezik egyelőre gyermekkel. A megkérdezettek közül 19 fő 1 gyermeket, 18 fő 2 gyermeket, továbbá 6 fő három és több gyermeket nevel.

4.4.2. A REPRESENTITIVITÁS-VIZSÁGLATOT KÖVETŐ EREDMÉNYEK BEMUTATÁSA

A dokumentum kérdőív módszertanára vonatkozó pontja alapján szemléltetésre került a beérkezett kérdőívek eredményeinek teljes lakosságra történő átvezetése, annak módja. Az elkövetkezendő fejezetekben az így megkapott lakossági eredményeket szemléltetésére fog sor kerülni.

4.4.2.1. HONNAN TÁJÉKOZÓDIK A HELYI HÍREKRŐL, FEJLESZTÉSEKRŐL

6. Ábra: Kommunikációs csatornák gyakoriságának használata a települési lakosság által, 2019

Az eredmények egyértelműen megmutatták a projektgazdának, hogy a lakossági-közigazgatási kommunikációs gyakorlatot a település által megjelentetett újságra és a település hivatalos online oldalainak folyamatosan fejlesztésével tudja a továbbiakban leginkább előidézni, különösen igaz mindez az 54 éves kor alatti korosztályok vonatkozásában, ahol az internethasználat több esetben is meghaladta a 80%-os gyakoriságot. Az 55. évet követően, azonban az online média helyett, ismételten közel

92%-os gyakorisággal nevezték meg a válaszadók a helyi – papír alapú – médiatermékeket, mint tájékozódásuk legfontosabb forrását.

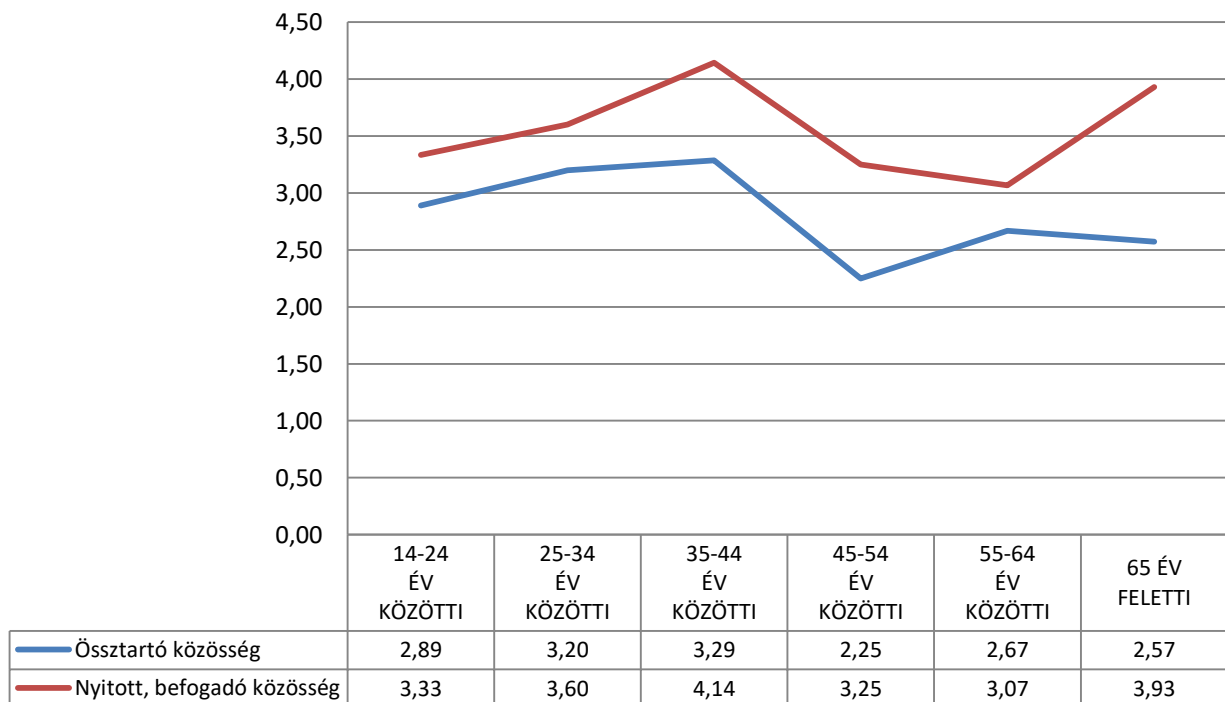
4.4.3. A KÖZÖSSÉG AKTUÁLIS ÁLLAPOTA

A kutatások egyértelműen igazolják, hogy egy települési életminőség-mutatót az infrastrukturális fejlettség mellett a közösség aktuális kohéziójának állapota legalább annyira befolyásolja, sőt sok esetben a település szellemi és társadalmi értékek nagyszerűsége egyszerűen felülemelkedik az anyagi javak nagyságán, amellyel infrastrukturálisan messze elmaradott település esetében egészen meglepő – pozitív eredményeket – tudnak produkálni az életminőség-mutatók eredményeinek vonatkozásában.

A település kohéziójának vizsgálata egy közösségfejlesztési gyakorlat során elengedhetetlen, már-már kötelező kelléke a projektnek. Ahhoz, hogy a település identitástudatának, kohéziójának fejlesztését, előremozdítását megvalósíthatóvá váljék, pontosan ismerni kell azt, hogy mit gondol a település saját magáról.

4.4.4. A FELSOROLT POZITÍV TÉNYEZŐK MENNYIRE JELLEMZŐEK A TELEPÜLÉSRE
(1-5-IG SKÁLÁN, AHOL 1 EGYÁLTALÁN NEM JELLEMZŐ, 5 TELJES MÉRTÉKBEN)

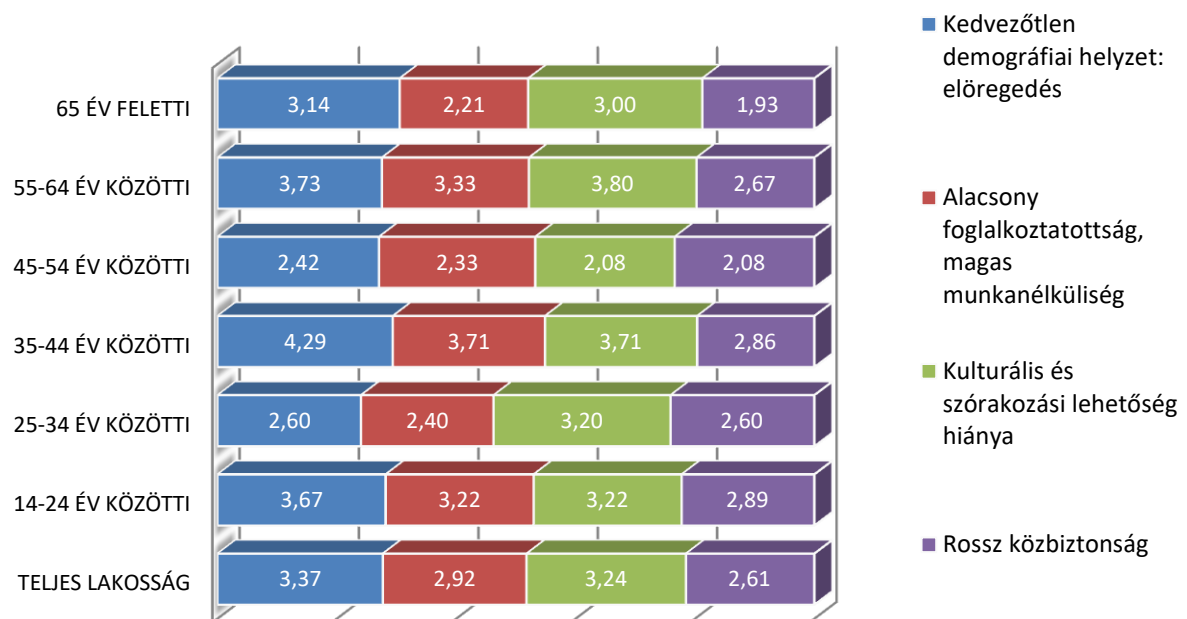
7. Ábra: A település lakosságának kohéziós-mutatói, 2019

Két kérdés került feltevésre a települési lakosok részére, amellyel megvizsgálható a kohézióra vonatkozó kiindulási helyzet, egyik a közösség összetartása, másik a település lakosságának befogadó készsége. Az utóbbit illetően egyértelműen átlagosnál befogadóbbnak értékelték magukat a lakosok, azonban az összetartást illetően jelentős különbségek mutatkoznak a korosztályok véleményében. A közösségfejlesztés vonatkozásában a 24 - 44 éves korosztályok település életébe történő bevonása minden közösség életében komoly kihívásnak számítanak. Érdekesség a településen, hogy a megnevezett korosztályok vonatkozásában csaknem egy egész ponttal összetartóbbnak ítélték meg a közösséget, mint más lakosok. Mindez azt mutatja, hogy ugyan ez esetben is a legnehezebben elérhető csoportokról értekezünk, azonban összetartásuk jellemzően átlagfelettinek bizonyul.

4.4.5. A FELSOROLT NEGATÍV PROBLÉMÁK MENNYIRE JELLEMZŐEK A TELEPÜLÉSRE (1–5-IG SKÁLÁN, AHOL 1 EGYÁLTALÁN NEM JELLEMZŐ, 5 TELJES MÉRTÉKBEN)

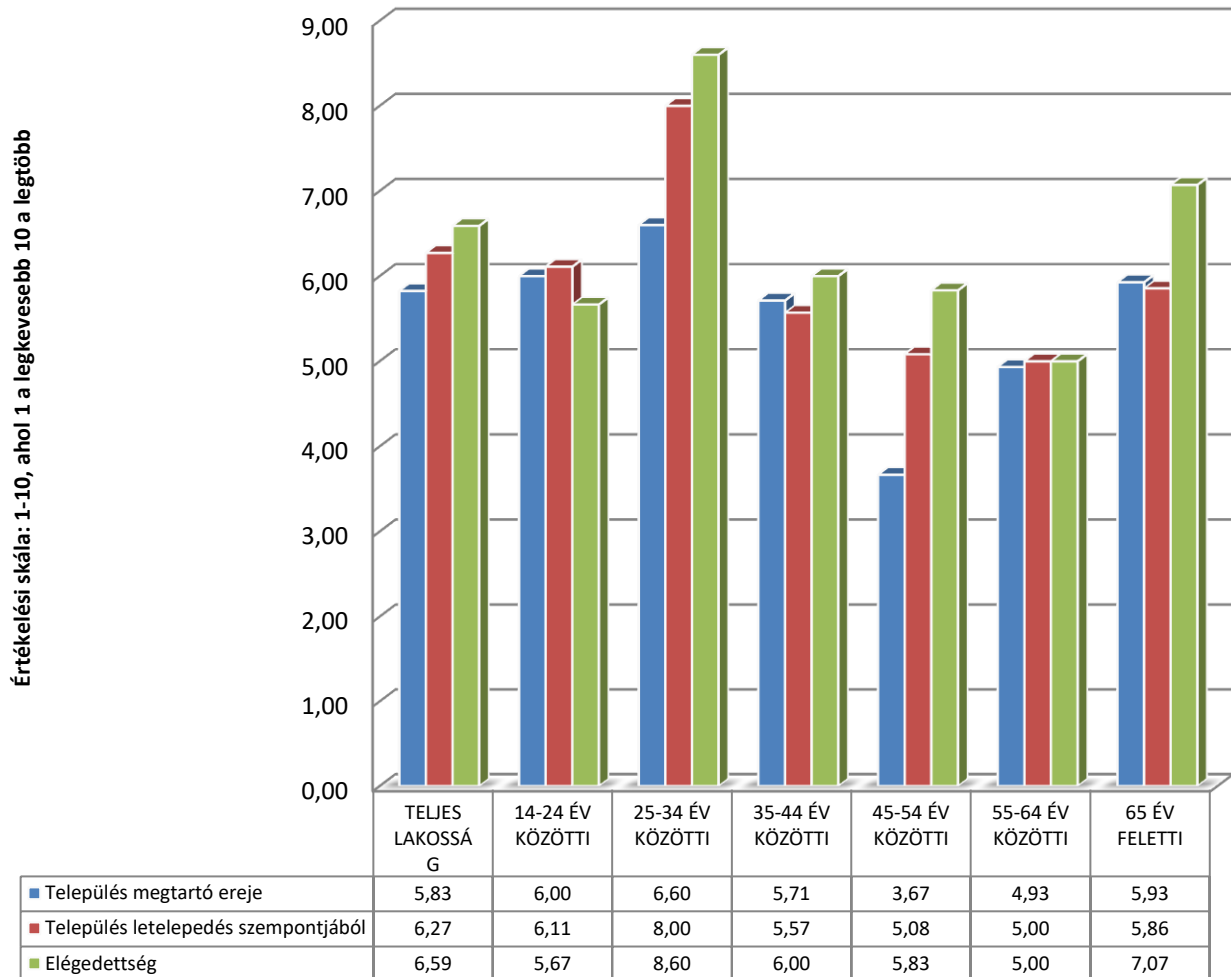
8. Ábra: Ludas községre leginkább jellemző problémák megnevezése, 2019

A településre leginkább jellemzőbb problémák megnevezésénél a kedvezőtlen demográfiai helyzet, azaz elöregedés, továbbá a kulturális és szórakozási lehetőségek hiánya emelkedik ki. A korstruktúra kérdésének megítélésben legnegatívabban a 35–44 (4,29), továbbá az 55–64 (3,73) éves korosztályok vélekednek. Ugyanezen korosztályok emelték ki leginkább a kulturális és szórakozási lehetőségek hiányát, mint legjelentősebb települési problémát. Érdekes, hogy mindkét kérdés esetében a köztes, azaz 45–54 éves lakosok esetében csaknem feleannyian neveztek meg az említett problémákat, sőt valamennyi kérdés esetében a korosztály átlagon felül elégedettség jellemzi.

4.4.6. MENNYIRE VONZÓ A TELEPÜLÉS MEGTARTÓ-EREJE, LETELEPEDÉS SZEMPONTJÁBÓL, MENNYIRE SZERET LUDASON ÉLNI

9. Ábra: A lakosság településsel kapcsolatos elégedettségi indexek, 2019

Az elégedettségi-index minden közösség számára létfontosságú, mégpedig azért, ha elégedettek az emberek nyitottabbak az új dolgok iránt, pozitívabban állnak hozzá, mind a hivatalos, mind a magánéletbeli negatív és pozitív történésekhez.

A települési lakosságra vonatkozó értékek a következők szerint alakultak; a lakosok a népességmegtartó erejét 5,83 pontra értékelték, letelepedés szempontjából 6,27 pontot adtak, továbbá általános elégedettségként a ludasi élettel 6,59 pontot szerzett magának a település az 1–10-ig terjedő skálán. Ludas községhez ezekben a tekintetben leginkább pozitívan hozzáálló népességkategória a 24–34 év közötti lakosok csoportja, amelynél

letelepedési szempontból kiemelkedő 8-as pontszámmal végzett a település, sőt a ludasi életvitelt is 8-asra értékelték a visszaküldők. Általánosan megállapítható, hogy a településen leginkább az 55–64 éves korosztály érzi magát kedvezőtlenül, amely átlagban kerekén 5 pontot adott, mind letelepülés, mind elégedettség vonatkozásában. A település népességmegtartó-erejét leginkább a 45–54 éves korosztály értékelte negatívan, ahol még a 4-es értéket sem érte el a csoport átlagos véleménye.

4.4.7. A TELEPÜLÉSEN ÉLŐK SZOLGÁLTATÁSOKKAL SZEMBENI ELÉGEDETTSÉGE

10. Ábra: A településen élők szolgáltatásokkal szembeni elégedettsége, 2019

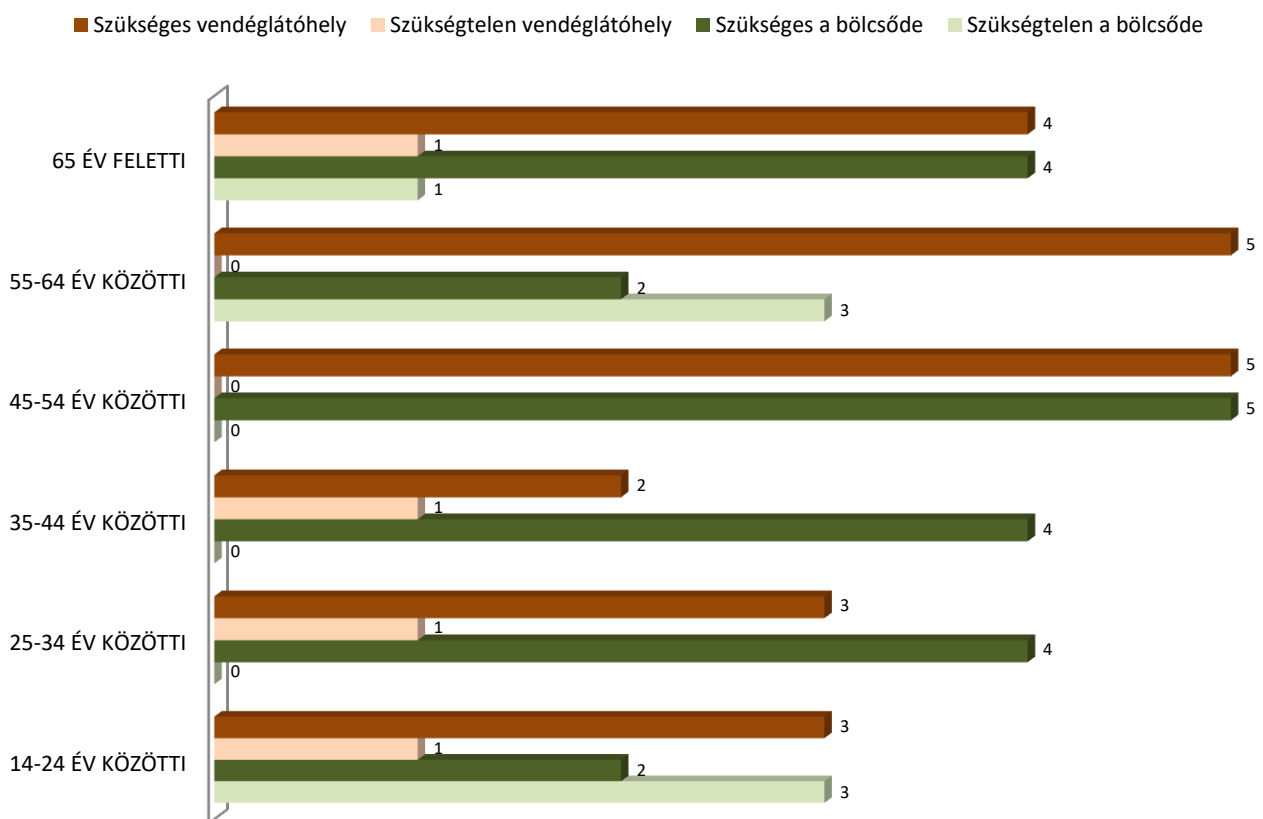
	Háziorvosi ellátással	Óvodai ellátással	Az alapfokú oktatással	Könyv tárral	Sportolásra alkalmas helyiségekkel	Kulturális és szórakozási lehetőségekkel
TELJES LAKOSSÁG	3,83	3,92	3,34	3,01	1,53	1,54
14–24 ÉV KÖZÖTTI	3,56	4,33	3,33	3,33	1,44	1,89
25–34 ÉV KÖZÖTTI	3,80	4,00	4,20	3,20	2,80	2,00
35–44 ÉV KÖZÖTTI	3,71	3,71	3,43	2,29	0,71	1,00
45–54 ÉV KÖZÖTTI	4,08	3,50	3,25	3,08	1,50	1,25
55–64 ÉV KÖZÖTTI	4,47	3,47	2,13	3,47	1,53	1,33
65 ÉV FELETTI	4,14	3,71	2,43	2,71	0,57	1,00

A korábban megnevezettek szerint a település anyagi kiépítettsége, továbbá szolgáltatásainak köre a társadalmi és kohéziós mutatókkal kiegészülve teszik ki az általános elégedettségi – indexnek nevezhető mutatót, amely bemutatja, mennyire elégedettek a településen történő élettel a lakosok.

Az intézményi és szolgáltatásokkal történő elégedettség javításával nagymértékben javítható a közösségfejlesztéshez fűződő morális hozzáállás.

A megnevezett pontokkal kapcsolatosan elmondható, hogy mind a háziorvosi ellátással, mind óvodai és iskolai pedagógiai gyakorlattal átlagnál elégedettebbek a lakosok. Mindez nem mondható el a sportolásra, kulturális és szórakozásra vonatkozó lehetőségekkel, amelyek átlagban még a 2-es értéket sem érték el a maximálisan megszerezhető 5-ből.

11. Ábra: Bölcsődei és vendéglátó infrastruktúra szükségessége, 2019

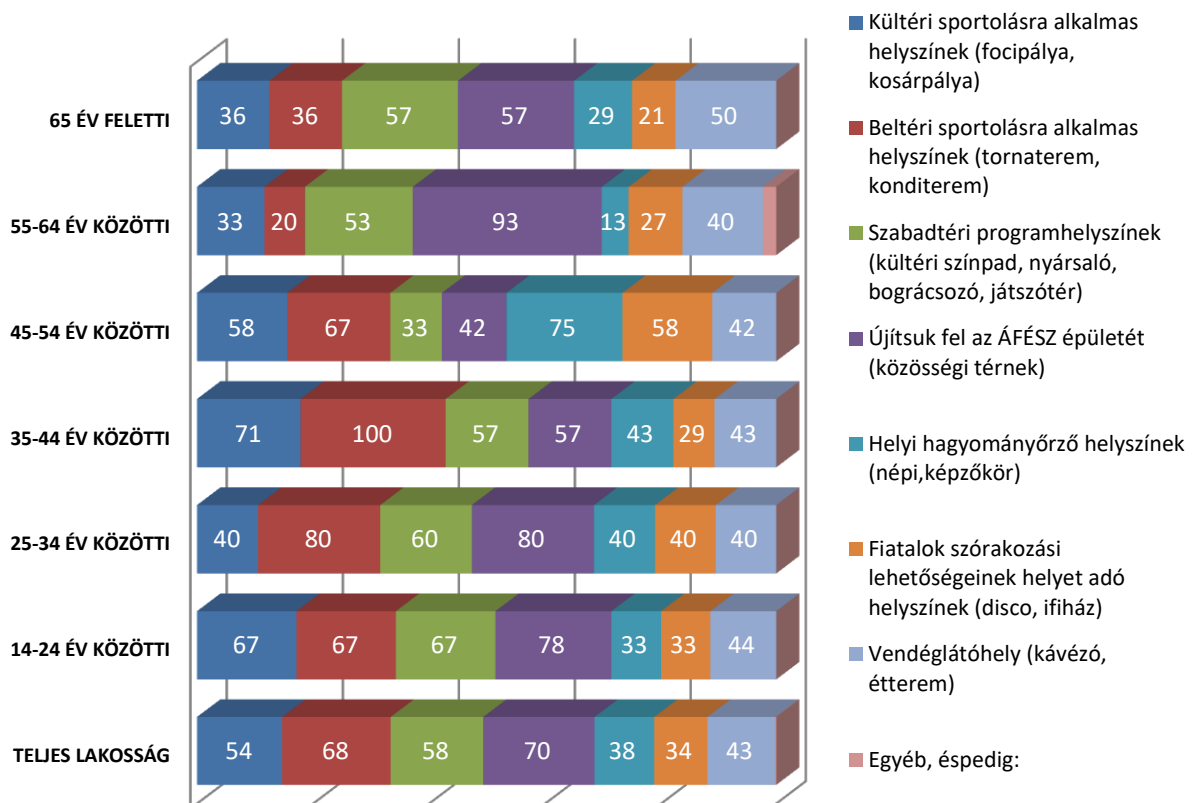

A közösségi interjúk és beszélgetések alkalmával két fontos infrastruktúra hiányát említették még a lakosok, mégpedig a bölcsőde és valamely – nem kocsma – vendéglátóhely hiányát. Általánosan elmondható, hogy mindkét infrastruktúra vonatkozásában a pozitív vélemények kétszeresen meghaladják a negatívakat. Bölcsőde

vonatkozásában a 14–24 és 55–64 éves korosztály gondolta úgy, hogy nincs szüksége a szülőknek egy ilyen létesítményre. Vendéglátóhelyet egyöntetűen szükségesnek nyilvánították a községben lakók.

4.4.8. A TELEPÜLÉS ÉLETÉBEN LEGFONTOSABB HELYSZÍNEK

12. Ábra: A település életében legfontosabb programhelyszínek megnevezése, 2019

A programhelyszínek vonatkozásában szintén a közösségi interjúk és beszélgetéseik tanulságai alapján jártak el a megvalósítók, amelyek kapcsán az alábbi teljes települési lakosságra vonatkozó értékek születtek:

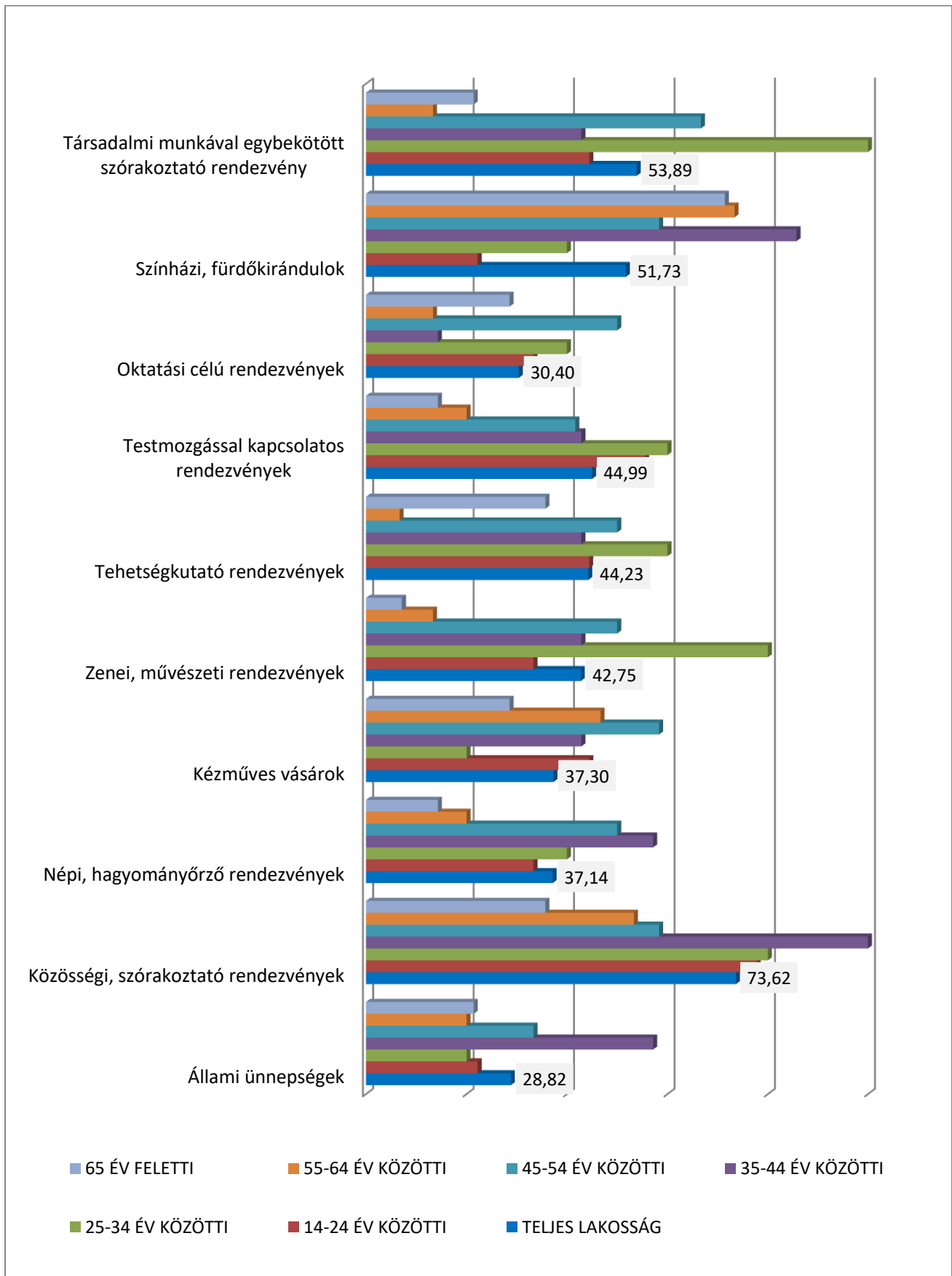
A válaszadók szerint a település legfontosabb közösségi terei, továbbá fejlesztést követően közösségi terei lehetnek az ÁFÉSZ-épület (mint közösségi tér), amely legmagasabb gyakorisággal fordult elő (70) a lakosság értékelésében, az épületfejlesztést

követte a beltéri sportolásra alkalmas helyszínek (68), továbbá szabadtéri programhelyszínek (58), kültéri sportolásra alkalmas helyszínek (54) szintén minden esetben kialakítandó közösségi terek megnevezése. A tervezés során tanúsított magas válaszadási és közreműködési hajlandóság jól mutatja, hogy a település lakói szeretnék közösségi életet élni, de a korábbi, elmúlt évtizedek falusi vezetői nem foglalkoztak a témával, holott a település akkoriban kiváló pénzügyi helyzetben volt.

4.4.9. MILYEN TÍPUSÚ KÖZÖSSÉGI RENDEZVÉNYRE, PROGRAMRA JÖNNEL EL

A közösségi terek megnevezésén túl fontosnak tartották a konzorciumi tagok, hogy megismerjék a község lakóinak programfejlesztésre vonatkozó elképzeléseit. A lakossági átlagok alapján elmondható, hogy a megnevezettek gyakorisága szerinti legnépszerűbb rendezvények közé tartoznak a közösségi, szórakoztató rendezvények (73,62), társadalmi munkával egybekötött szórakoztató rendezvények (53,89), továbbá színházi és fürdőkirándulások (51,73). A programfejlesztésre vonatkozó elképzelések természetesen korosztályonként jelentősen eltérnek, így a 25–34 éves korosztály a zenei és művészeti rendezvényeket, testmozgással kapcsolatos rendezvényeket, társadalmi munkával egybekötött szórakoztató rendezvényeket, továbbá a közösségi, szórakoztató rendezvényeket jelölték legjelentősebbnek.

13. Ábra: Lakosság által megnevezett legfontosabb programtípusok, 2019

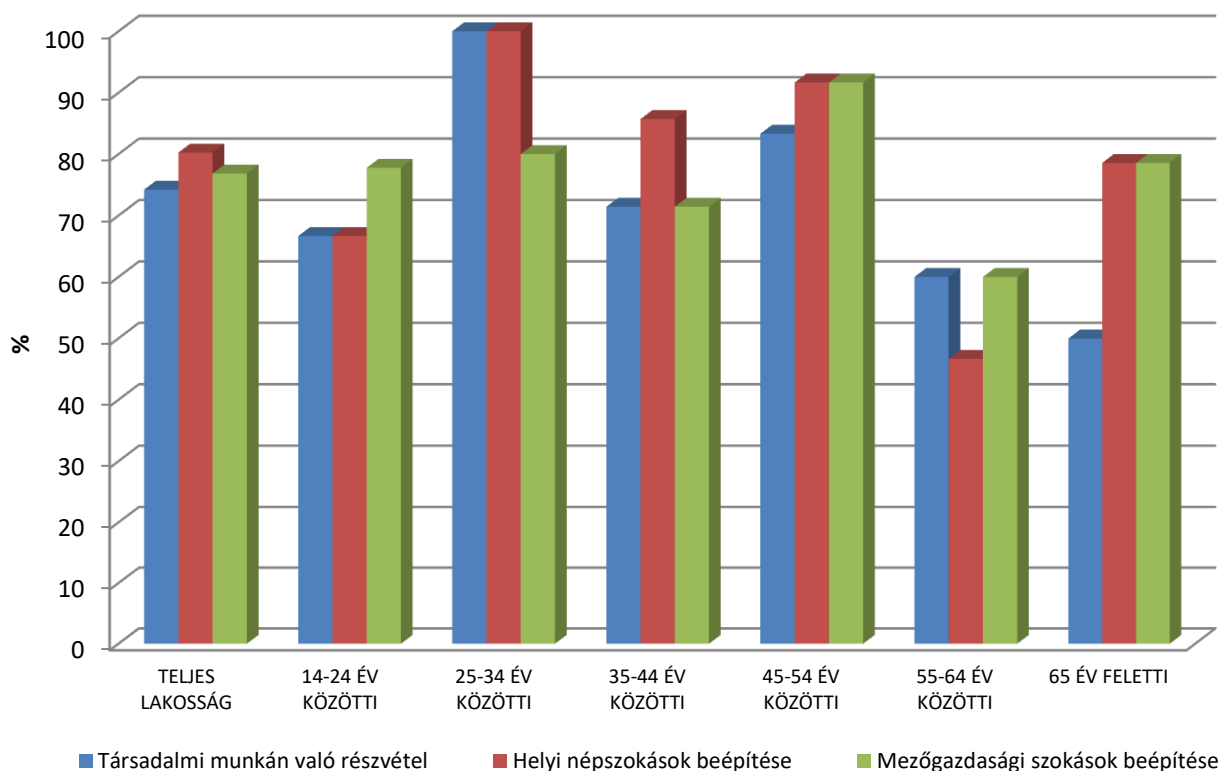

4.4.10. HASZNOS LENNE-E A HELYI NÉPSZOKÁSOK, MEZŐGAZDASÁGI SZOKÁSOK BEÉPÍTÉSE A RENDEZVÉNYEK KÖRÉBE

A közösségi, szórakoztató rendezvények kapcsán a közösségfejlesztő gyakorlatoknak, továbbá a települési lakossággal való közös tervezésnek köszönhetően a kérdőív utolsó kérdései között szerepelt, hogy a programmegvalósítók a lakosok javaslatai alapján beintegrálják-e a helyi népszokásokat, mezőgazdasági szokásokat?

A mezőgazdasági szokások támogatottsága minden esetben meghaladta az 50%-ot, míg a helyi népszokásoknál az 55-64 éves korosztály esetében nem érte el azt. A lakosság egészére elmondható, hogy mindkét esetben 70%-ot meghaladóan támogatták, hogy a közösségi rendezvények helyi népszokással, továbbá mezőgazdasági szokásokkal bővíljenek, vegyenek át tematikát.

14. Ábra: Lakosság véleménye megnevezett programelemek beépítése kapcsán, 2019

Amennyiben a településen, valamely jó, közösségi cél érdekében társadalmi munka merülne fel (pl: játszótérépítés, iskolai és óvodai munkálatok stb.) abban az esetben számíthatnánk-e az Ön és esetleg családjának a segítségére? – szolt a kérdés: amelynek kapcsán a megkérdezettek a korábbiakhoz hasonlóan 70%-os arányban támogatnák a társadalmi munkával kiegészített rendezvényeket a megjelenésükkel és közreműködésükkel. Különösen igaz mindez a 25–34 éves korosztályra, ahol csaknem 100%-os értéket kaptak a megvalósítók a kérdőív eredményei alapján. A részvételi hajlandóság a kor előrehaladtával lineárisan, folyamatosan csökkenő tendenciát mutat, kivételt képez mindez alól a 35–44 éves korosztály, ahol a részvételi hajlandóság elmarad mindkét szomszédos korosztály eredményeitől.

4.5. EREDMÉNYEK

A kérdőív egyrészt a korábbi elemzések, továbbá a közösségi interjúk és beszélgetések eredményeit tükrözte vissza, másrészt megegyezett a konzorciumban tevékenykedő vezetők álláspontjával. A kérdőív konszenzusos alapú, társadalmi felhatalmazást, egyben ajánlást ad a projektmegvalósítók részére, hogy a szükséges infrastruktúrák kiépítéséhez szükséges forrásokat valamely módon megszerezzék, továbbá, hogy a lakosság által korosztályonkénti csoportosításban fontosnak talált programokat kidolgozzák, közösség részére megvalósítsák azokat.

Az előzetes tervezési folyamatok a kérdőívek leadásával, feldolgozásával, továbbá értékelésével végéhez értek, a szakmai vezetők az eredmények és megindított folyamatok tudatában, ismeretében nekiláthattak a program cselekvési tervéül szolgáló dokumentum elkészítéséhez, kiegészítéséhez, hogy későbbiekben megkezdődhessenek a programmegvalósítás gyakorlati folyamatai egyaránt.

A program tervezési időszakában tanúsított nagyfokú aktivitást jól szemlélteti, hogy a ludasi lakosságot igényeik kielégítésével könnyen érdekelté tehetik a programmegvalósítók, mind a program, mind a későbbi közösségfejlesztési gyakorlatok vonatkozásában. Bemutatkozott a közreműködők segítőkészsége, mindemellett tisztában voltak a konzorciumi tagok pénzügyi és infrastrukturális lehetőségeivel. A programtervezés időszakában, mind társadalmi munkával, mind programfejlesztéssel kapcsolatosan számtalan felajánlást kapott a konzorcium a település lakóitól, amelyeket minden esetben kihasználni érdemes.

A projekttervezésben fontos szerephez jutott, továbbá reaktivált alapítványok a későbbiekben a programmegvalósítás kapcsán is fontos szerephez juthatnak, nemcsak bemutatkozhatnak, új tagokat toborozhatnak, szórakozhatnak, hanem egy civil szervezeteken túlnyúló közösségi együttműködés „keménymag” részévé válhatnak. A program legfontosabb célja a továbbiakban, hogy megindítson egy olyan közösségfejlesztési folyamatot – legyen szó akár infrastruktúra létrehozásáról, programfejlesztésről –, amelynek végén a civil szervezetek a közösség aktív, lehetőség szerint alulról szervezkedő tagjaivá válnak, a konzorciumi tagok kívülről figyelhetik az elindult közösségek munkásságát, rendezvényeiken későbbiekben már, mint meghívottak vesznek részt. A program vonatkozásában, mind minőségileg, mind mennyiségileg fontos a jó, településszempontjából is hasznos közösségek létrejötte, mégpedig azért, hogy együttműködésükkel minél inkább egy élhető, szép és közkedvelt településsé válhasson Ludas. A távlati cél egy erős identitástudattal rendelkező, együtt, közösségként mozgó közösségként valósulhat meg.

A települési identitás, lakossági kohézió távlati kialakulásához a megfelelő programok, a széleskörű társadalmi bevonás – mind a tervezés, mind a megvalósítás tevékenységében – elengedhetetlenül fontos, hisz a már közreműködő lakosok és szervezeteket elhívják

legközelebbi hozzátartozóikat, barátait a rendezvényre, amelyek aztán ennek megfelelően folyamatosan egyre nagyobb közösségi igényeket, egyre nagyobb számban tudnak kielégíteni. A létrejött közösségek, megjelennek, közreműködnek a programokon, így az idő folyamán nemcsak egymás közötti kapcsolatuk, kötődésük erősödik, hanem más közösséggel való kapcsolatfelvételük is megtörténik, idővel nagyszámban alakulnak ki minőségileg és mennyiségileg is megfelelő közösségi kapcsolatrendszerek, amelyek ahhoz járulnak hozzá, hogy a későbbi társadalmi akciók, a közigazgatás későbbi kapcsolatteremtési kísérletei sikeresen záruljanak.

4.6. A CSELEKVÉSI SZÁNDÉKOK RANGSORA

A konzorciumi szervezetek által megvalósítani kívánt folyamatok az alábbiak:

1. A társadalmi igények teljeskörű felmérése, rangsorolása
2. A civil közösségek aktívvá tétele, bevonása a pályázatmegvalósítás folyamatába
3. Társadalmi bevonáson alapuló cselekvési terv létrehozása
4. A közösségi színterek létrehozása
5. A civil közösségek tervezett koordinációja a fejlesztés megvalósításának vonatkozásában
6. A civil közösségek szakmai, pályázatkoordinációs és anyagi támogatása
7. A civil közösségeknek részére egyre nagyobb mozgásteret hagyni a projektmegvalósításban
8. A projektmegvalósítás folyamatát, – folyamatos felügyeletet fenntartva – átadni a civil közösségek részére, mint pályázatkoordinációs szerv továbbműködni.
9. A működő, épülő közösségek támogatása

4.7. CSELEKVŐK KÖZÖSSÉGE, PARTNEREK

A projekt vonatkozásában leginkább cselekvő közösségként a nyertes szervezet tagjait, a civil szervezeteket, és a települési lakosságokat kívánjuk bevonni, a Stakeholder elemzésben meghatározottak szerint.

A fejlesztés megvalósítása, továbbá a cselekvési szándékok rangsorából jól látszik, hogy a nyertes konzorcium idővel csaknem teljesen kivonulni szándékszik a közösségfejlesztés folyamatából, azt csak szakmai, pénzügyi, koordinációs segítségnyújtással kívánja elősegíteni.

A civil közösséggel történő egyeztetések kapcsán rendkívül fontos, hogy megismerkedjenek a konzorciummal, megismerkedjenek egymással, akár saját magukkal. A problémák elemzése és közös megoldásukra való törekvés, az integrált gondolkodás rendkívül fontos, amennyiben a szervezetek tevékenységének későbbi koordinációjával kívánjuk megindítani a közösségi együttműködések folyamatát.

Amikor az egyes problémákra kialakításra kerülnek a megoldási javaslatok, abban az esetben egy integrált cselekvési terv készül, amely már a projektmegvalósítás időszakában arra törekszik, hogy szerephez, egyben feladathoz jussanak a civil szerveződések. Mindezzel nemcsak lehetőséget adunk nekik a boldogulásra, hanem érdekeltté is tesszük őket programjainkban.

A rendezvények tematika szerinti felosztása, a közösségi színterek tematika szerinti kiválasztása jó megoldása lehet arra, hogy megismerhessék a település lakói azokat a közösségeket, amelyek kiveszni látszanak a településről. Kiemelt példa minderre a templom, ahol már jelentősen mérséklődött az azt minden vasárnap odalátogatók száma.

A programok templomba történő szervezésével megkedveltethető, megismertethető a lakosokkal a kívülről néha zordnak is tűnő épület.

A korábban elkészített statisztikai elemzések és adatbázisok a teljes projektmegvalósítás során segítséget nyújtanak abban, hogy egy adott népességkategória, egy adott élethelyzetben élő csoport elérését mely programokkal tudják a projektmegvalósításban résztvevők megvalósítani. Ez megadja a lehetőséget arra, hogy programokat, célokat, a statisztikai elemzéseknek megfelelően fejleszthesse a szakmai vezetőség. Nagyon fontos eleme a társadalmi-fejlesztésnek, hogy a folyamatos monitoring elengedhetetlen, hisz a projektmegvalósítás kapcsán a megvalósító szervezet is egyre több információhoz, gyakorlathoz, tapasztalathoz jut, nem utolsósorban a társadalmi igények folyamatosan változhatnak.

A projekt megvalósítás kapcsán mindezek alapján létrejön egy civil szerveződésekkel álló, rendezvényszervező és koordináló közösség, amelynek tagjai a közösségben integráltan élnek, tevékenykednek. A projekt megvalósításával egyre nagyobb társadalmi megbecsülést harcolnak ki maguk és közösségük részére, továbbá közreműködnek a helyi önkormányzat és a lakosság közötti kommunikáció lebonyolításában. Mindezzel egyre inkább fejlődik az információáramlás a településvezetők és a lakosság között, a lakosság közügyekben való érdekeltsége javul, a településvezetésbe még inkább bevonhatóvá válik, beleszólásuk a falu életében jelentősebb lesz. Könnyebben és jobban azonosulni tudnak az önkormányzat által alkalmazott lépésekkel.

5. A TERVEZETT FEJLESZTÉS TARTALMÁNAK BEMUTATÁSA, SZAKMAI TARTALOM LEÍRÁSA

A közösségi felmérések eredményeképpen meghatározásra kerültek a célterületen jelentkező problémák, melyek a következők:

- A közösségek nem jutnak megfelelő információkhoz az őket érintő kérdésekben, hiányoznak számukra a tájékoztató rendezvények, továbbá azok a felületek, ahol az információt saját erőből be tudják szerezni.
- A célterületi lakosok befogadóak, azonban jellemzően nem összetartóak.
- A célcsoportok-tagok álláspontja, hogy településük hagyományait, értékeit megőriznék, de nem tudják, hogy ezt hogyan lehetne megvalósítani.
- Nem látják meg a környezetükben és a közösségben rejlő lehetőségeket.
- Lényegében a fő probléma, hogy nincs megfelelő „eszközük”, nincsenek azoknak a képességeknek, készségeknek a birtokába, hogy közösségként gondolkodjanak, összefogjanak, együtt tevékenykedjenek
- Szeretnének közös családi programokat, kirándulásokat, sportprogramokat, vetélkedőket, ünnephez kapcsolódó rendezvényeket megszervezni, de nem tudják, hogy kezdjék ezt el „valakitől” várják a segítséget. Kevés ember van közöttük, aki próbálkozik bármilyen rendezvény program megvalósításával, rájuk nagy teher hárul.

- A célterületen élő lakosság társadalmilag szegregálódott, helyben nincs lehetőségük bármely szabadidős vagy kulturális, szórakozási, kikapcsolódási lehetőség igénybevételére.

A problémák meghatározása után kitűzésre került a tervezett célok és beavatkozások, melyekre a cselekvési terv elkészítésre került. Ezek a következők:

- A célterületi csoportok és intézmények minden résztvevő számára kielégítő, kétoldalú kommunikációjának kiépítése. A lakosság által legjelentősebbnek meghatározott médiumok jelenlétének és megjelenési gyakoriságának, módjának a fejlesztése. Célterületi, differenciált tartalmak, differenciált helyen történő kommunikációja a legmegfelelőbb információáramlás érdekében. A lakosság tájékoztatása az őket érintő és érdeklő témákban.
- Helyi történelmi, társadalmi, kulturális és környezeti értékek feltárása, bemutatása.
- A helyi közösségekben rejlő potenciál megerősítése, esetenként pedig az alapoktól való felépítése, kialakítása. A helyi lakosság aktív tagjait segíteni, képesség tenni arra, hogy közösséget építsenek, elsajátítsák a közösségi felmérés alapjait, a közösségépítés folyamatait. Megtanítani a helyi erőforrások használatát, ezáltal kialakítani bennük az önállóságot, mely által fenntarthatóvá válik a közösségfejlesztő folyamat.

- A gondolkodásmód átalakításával, kialakításával egyidejűleg meg kell teremteni azokat a közösségi találkozások színtereit biztosító helyszíneket, amelyeket a közösségek együttes tervezés eredményeképpen határoztak meg, esetlegesen valósítottak meg.
- Környezetünk szebbé tétele. Ehhez kapcsolódó akciók, tevékenységek bevezetése. (játszótér kialakítása, padok beszerzése)
- A helyi lakosság komfortérzetének növelése
- A helyi igényeknek megfelelő közösségi programok összeállítása, megszervezése. Ezáltal az itt élő lakosság saját maga fog hozzájárulni szabadidős, kulturális, sport és egyéb programokhoz, melyek megszervezésében és lebonyolításában aktívan részt vesz.
- A lakosok összetartásának erősítése

[Meghatározásra került, hogy a célok elérése érdekében milyen közösségeket, csoportokat, intézményeket, személyeket fog bevonni a projektgazda:](#)

- A helyi lakosság és önkéntes segítők
- Helyi székhelyű civil szervezetek
- Kulturális és pedagógia tevékenységet megvalósító helyi intézmények

A cselekvési terv megvalósításával az alábbi eredmények várhatóak:

- A közintézmények és célterületi lakosság kommunikációjának, együttműködésének hála nagymértékű javulás tapasztalható az együttműködés vonatkozásában.
- A település közösségének érdekérvényesítő-készsége a folyamatos közösségi rendezvények által folyamatosan fejlődik. A projektervezés, megvalósítás és ellenőrzés területeibe történő bevonás kapcsán kialakul a részvételi hajlandóságot elősegítő érdekeltség.
- A közösség tagjai által meghatározott cselekvési terv megvalósításába közreműködő közösségek baráti társaságokká fejlődnek, az általuk teremtett értékekre fokozottabban ügyelnek.
- A cselekvési tervben megnevezett programok megvalósításával a közreműködő közösség hozzájárul ahhoz, hogy a település megítélése pozitív irányba megváltozzon, mind a célterületi lakosság, mind a nem célterületi közösségek vonatkozásában.
- A projektnek, továbbá közreműködő közösségeknek hála új közösségi színterek jönnek létre, amelyek a közösség érdekeit, sporttal kapcsolatos programok, kulturális és szórakozási lehetőségek fejlesztését szolgálják.
- A projektmegvalósítás, programszervezés időszakában a civil szerveződések, közösségek elsajátítják azokat a készségeket, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy saját elképzelésen alapuló programokat hozzanak létre, valósítsanak meg.

- A konzorciumi tagok megvizsgálták az alulról szerveződő civil szervezetek problémáit, tapasztalatait, elképzeléseit. A projektmegvalósítók a civil szervezetek együttműködésén alapuló koordinált együttműködést kívánnak kialakítani a közösségi szervezetek között.
- A civil szervezetek, továbbá az általuk megszólított közösségek, illetőlegesen más közösségek önállóvá válnak, a szervezetek munkásságát a konzorciumi tagok figyelemmel kísérik a TOP- projektet követően egyaránt, segítségüket, továbbá szakmai tudásukat felajánlják azért, hogy a szervezetek saját pályázataiban is közreműködjenek.
- A projekttevékenység folyamatában kialakult infrastrukturális és közösségi, társadalmi fejlesztések következtében a lakossági igények teljesítésre kerülnek, az általuk meghatározott programterveket a lehetőségek szerint megvalósítja a konzorcium. A települési szolgáltatások jelentős növekedésével nagymértékben javítható a lakosok komfortérzete, amely pozitív hatást fejt ki a település elégedettségi-indexére vonatkozóan, továbbá az általános identitástudatra vonatkozóan.
- A távlati cél, amely a települési identitástudat és kohézió minél teljesebb körű kialakításának kérdése a fentebb említettek alapján teljes mértékben megvalósíthatónak tűnik. A kohézió a rendezvények részvételi arányával párhuzamosan – az új közösségek, társadalmi hálózatok kiépítésével – javulásnak indulnak. A falusi élettel kapcsolatos elégedettségi-index fokozott emelkedésével közösségek a település életében történő bevonása sikeresebb, a döntéshozók által alkalmazott eseményekkel könnyebben azonosulnak, sokkal inkább magukénak érzik. A szemléltetett változások következtében az erős falusi közösség alakul ki,

amely szeretne és tud is a lakóhelyeül szolgáló község életébe közreműködni. A célterületi lakosság egyfajta pozitív kötődést alakít ki magával a közösséggel, a településsel szemben, ez a fajta identitástudat nélkülözhetetlen, ahhoz, hogy a kistelepülések felvegyék a versenyt a településszerkezeti struktúrában náluknál nagyobb, sokkal több szolgáltatást nyújtó lakóközösségekkel. A pozitív változások biztosítják a település hosszú távú fennmaradását, növekedését.

6. AKCIÓTERV LÉPÉSEI, MEGVALÓSÍTÁSA

Ludas a térségre jellemző kihívásokkal küzd: olyan élhető környezetet kell teremteni és hosszú távon fenntartani a helyi politikai vezetésnek, ami a lakosság helyben maradását eredményezi, különösen a fiatalabb korosztályok esetében.

6.1.KÖZÖSSÉGEK BEVONÁSA A TERVEZÉSBE ÉS DÖNTÉSHOZATALBA

A cselekvési terv létrehozása kapcsán megtartott közösségi interjúk és közösségi beszélgetés nagymértékben hozzájárultak ahhoz, hogy megismerjék a településvezetők a közösség igényeit, mind infrastrukturális fejlesztések, mind a programfejlesztések vonatkozásában. A célterületi lakosság érdekeltségének fenntartása a további megvalósítás kapcsán is fontos jelentőséggel bír, mindezek által a közvetlen, kétoldalú közösségi beszélgetéseken alapuló kommunikációs csatornák létrehozása és fenntartása a monitoring tevékenység folytatása végett egyaránt kiemelkedő fontosságú. A konzorciumi tagok félévente 1 db közösségi interjúval kívánják a cselekvési terv ellenőrzési és monitoring feladatait ellátni, az igényekben jelentkező esetleges változásoknak megfelelően korrigálni.

6.2. KÖZÖSSÉGI SZÍNTEREK KIÉPÍTÉSE, MEGNEVEZETT INFRASTRUKTÚRÁK KIÉPÍTÉSE

A tervezési folyamatok legnagyobb tanulsága, hogy a közösségek számtalan ötlettel és elképzeléssel rendelkeznek, amely a konzorcium a közösségfejlesztés területén kiaknázhathat. Az elképzeléseik megvalósításához szükséges pénzügyi, szakmai, projektmegvalósítási háttérrel, továbbá közösségi találkozások helyszínül szolgáló helyszínekkel – ahol elképzeléseiket megvalósítani tudnák – nem rendelkeznek.

A program a közösségek kialakulását hivatott elsődlegesen elősegíteni, amelynek kapcsán fontos szerephez jutnak a közösségi találkozások, a programfejlesztések, nem utolsósorban a későbbi közösségi szinterek kiépítésének és eszközbeszerzéseinek folyamatai.

A felmérések alkalmával elhangzottak, hogy a településvezetőség egy közösségi tér kialakításával kapcsolatos, közösségi elképzelésen alapuló „ÁFÉSZ-épületet” felújítására vonatkozó pályázati program előkészítését már megkezdte, ahol a Magyar falu program keretében tennék használhatóvá az épületegyüttest. Mindezeket túl beltéri és kültéri sportolási lehetőségeit is bővíteni kívánja a település, amelyek kapcsán szintén vizsgálják egy elkerített focipálya kiépítésének lehetőségét, továbbá az óvodai sportterem közösségi használatra történő felajánlását egyaránt. A közösség a kültéri-fitnessparknak is helyet biztosító zöldterületet kültéri programhelyszínné alakítaná, amelynek kapcsán foci és kosárpálya kiépítését, játszótér áthelyezését, felújítását, továbbá nyársalási, bográcsozási lehetőségek kiépítését határozta meg, mint fejleszhető irány.

6.3. TÁRSADALMI MUNKÁN ALAPULÓ RENDEZVÉNYEK

A korábbi folyamatok során megnevezett felújítandó és fejlesztendő, kiépítendő infrastruktúrák vonatkozásában tudomásul vette a közösség, hogy a projekt nem nyújthat kellő pénzügyi forrásokat az általuk végrehajtandó feladatok megvalósítására, amelyek kapcsán megjegyezték, hogy számukra elegendő az alapanyagok biztosítása ahhoz, hogy a lehetőségeikhez mérten megvalósítható tevékenységeket társadalmi munkán alapuló rendezvények során elvégezzék. Így volt ez többet között az ÁFÉSZ- épület belső felújításával, a kültéri programhelyszín, játszótér kialakításával kapcsolatosan.

Megállapítható, hogy a közösség közreműködni vágyó tagjait már a tervezési folyamat elején sikerült oly mértékben aktivizálni a projektmegvalósítóknak, hogy akár társadalmi munka keretében is, de kialakítanak az általuk meghatározott közösségi színtereket, azért, hogy aztán ott a későbbiekben társadalmi, közösségi életet élhessenek. Tekintettel arra, hogy a programmegvalósítás időszaka 3 éves időintervallumot ölel fel a konzorcium évente legalább egy jelentős infrastruktúra kialakítását tűzte ki célul, 2019. évre vonatkozóan ezek az alábbiak lesznek: A település elhasználandó játszóterének közösségi alapú felújítása, az ÁFÉSZ épület Magyar Falu pályázatból történő felújítása.

6.4. KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉGEK TÖRTÉNETI FELTÁRÁSA ÉS A LAKOSSÁG SZÁMÁRA TÖRTÉNŐ ELÉRHETŐVÉ TÉTEL

Ludas község lakónépességében előfordulnak az idős és szépkorú lakosok, akik még rendelkeznek emlékekkel azokról az autentikus, környezetben csak és kizárólagosan Ludasra jellemző hagyományokról, gyakorlatokról, népszokásokról, hiedelmekről, ételekről, amelyeket az őket követő generációk már rég elfelejtettek. Az elmúlt évek vonatkozásában a helyi hagyományőrző csoportok, helyi hagyományok ismételt térnyerésével kapcsolatosan immáron a fiatal generációk is érdeklődnek ősök hagyatéká

után, mindennek ellenére csekély írásos bizonyíték maradt fenn a kelta korban is már lakóközösséggel rendelkező település hagyományairól. Egyetlen esélye maradt a fiataloknak, mégpedig az, hogy a település időskorú lakosságát felkeresve felkutassák a közelmúlt emlékeit.

Minderről a tevékenységről, a tevékenység eredményéről egy helyi kiadványt szeretnének a konzorciumban résztvevők elkészíteni, amelyben többek között a népszokásokról, népviseletről, helyi ételkülönlegességekről, emlékekről számolnának be. Az így létrejött kutatás kiváló táptalajt biztosít a lakosság által megnevezett népi hagyományokon alapuló rendezvények megvalósításához, népi és kézműves körök létrehozásához, aktív működéséhez.

6.5. NÉPHAGYOMÁNYOKON ALAPULÓ RENDEZVÉNYEK

A programfejlesztés kapcsán, mint mezőgazdasági település több alkalommal is megnevezésre került a mezőgazdasági, továbbá népi hagyományok programtervbe történő integrációjának kérdése, amely az adatfelvétel alapján támogatott a közösségek által.

Természetesen mindennek az a feltétele, hogy megszerzésre kerüljön a társadalmi és kulturális örökséget biztosító ismeretanyag, amelyre alapozva ezeket a rendezvényeket méltóképpen és eredményesen megvalósíthatják a konzorciumi tagok.

A néphagyományokon alapuló rendezvények vonatkozásában évi legalább 2 programot szeretnének megrendezni a közösségi igényeknek megfelelően.

6.6. SZÓRAKOZTATÓ, KÖZÖSSÉGI RENDEZVÉNYEK

A programfejlesztés legjelentősebb, egyben legsokszínűbb rendezvénykör a szórakoztató közösségi rendezvények köre, amelyeket csaknem 70%-os gyakorisággal nevezett meg a megvalósítandó programkörök kapcsán.

Kiemelt fontosságú, hogy a különböző korosztályok számára más és más a szórakoztató és közösségi rendezvények alatt megvalósítandó tevékenységek köre. A konzorcium éppen ezek végett gondolta úgy, hogy a korosztályi igényeket megvizsgálva mindenki számára évente legalább 1 db, kifejezetten egy korosztály igényeit kiszolgáló rendezvényt alakít ki.

A gyakorlatban ez évi 6 db szórakoztató és közösségi eseményt foglal magában. A rendezvények sikeres lebonyolítása végett nemcsak a konzorcium, hanem a civil szerveződések, közösségek, önkéntesek közreműködésére egyaránt számítanak a projektmegvalósítók. A civil szervezetek aktivizáltságának megőrzése érdekében a programtervezés és megvalósítás folyamataiban minden esetben, mint társszervező bevonásra kerülnek.

6.7. KÜLFÖLDI KAPCSOLATÉPÍTÉS, HAGYOMÁNYKUTATÁS TANULMÁNYUTAK FELHASZNÁLÁSÁVAL

Ludas Községi Önkormányzat aktív együttműködést valósít meg valamennyi Kárpát-medencei Ludas településsel, amelyekkel többek között hosszú évek óta testvértelepülési viszonyt is ápol. A kárpát-medencei szóránymagyarság életvitele, magatartásmódja és az anyaországhoz fűződő viszonya mintaértékű, számukra a közösség, a magyarság

egyenértékű szabadságukkal, a lélegzetvétellel. A népi hagyományok esetükben – Magyarországgal ellentétben – természetes valójukban maradtak fenn és nem inkubációs körök, hagyományőrök ápolják azokat.

Az, hogy a közösségi igényeknek megfelelően ismét létrejöhessenek Ludason a régi települési közösségek által ápolt hagyományok, továbbá az azokat aktívan űző közösségek, – amelyek a népi hagyományokra nem, mint fenntartandó szokásra, hanem szórakozásuk egyik elemeként tekintenek – be kell látnunk, hogy az elszakított testvéreink gyakorlata biztosítja a célkitűzésekhez leginkább megfelelő példát, amelyet a projektmegvalósítóknak átvenniük szükséges.

A minták megfigyeléséhez, átvételéhez, továbbá az életvitel megismerésével kapcsolódóan azoknak a közösségeknek, akik a területen leginkább érdekeltek szeretnék biztosítani a projektmegvalósítók azt, hogy megismerkedhessenek a testvértelepülések kultúrájával, szokásaival, tanuljanak azokból, hogy a megszerzett tudásanyagokat saját településükön is hasznosítani tudják.

7. CSELEKVÉSI TERV

Kommunikációs és szolgáltatási tevékenységek elindítása						
	Tevékenység	Feltételek, eszközök, feladatok	Erőforrások	Felelős	Határidő	Helyszín
1.	Megfelelő kommunikáció kialakítása	Helyiség biztosítása, offline és online kommunikációs csatornák fejlesztése, hatékony információáram kialakítása	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.05.31.	Ludasi Kisiskola
2.	Közösségi beszélgetések	helyszín, szórólapok,	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	legkésőbb 2019.05.31-i határidővel elkezdődő negyedéves rendezvénysorozat, összesen: 12 db	Ludasi Kisiskola 2019.10.01- "ÁFÉSZ-épület"
3.	Kültéri szabadidős park fejlesztésének megkezdése	Társadalmi együttműködésen alapuló, közösségi rendezvények által történő kialakítás, szórólap, alapanyagköltség	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Családi szabadidős szolgáltatások (bográcsozó, padok, játszótér) kialakítása legkésőbb: 2019.09.01-i határidővel. Teljes infrastruktúra kialakítása legkésőbb 2020.09.01.	Beőkönyi-park, Ludas
4.	ÁFÉSZ-épület közösségi térnek történő kialakítása	A közösségi álláspontnak megfelelő önkormányzati tulajdonú ingatlan belső, közösségi használatú területeinek felújítása társadalmi munkán alapuló közösségfejlesztő tevékenységek által. A közösségi tér szolgáltató funkciójának kialakításához szükséges eszközfejlesztés	pályázati és egyéb forrás	Önkormányzat	2019.10.01.	"ÁFÉSZ-épület," Ludas Kolozsvári út
5.	Beltéri sportolási és közösségi tevékenység lehetőségeinek megteremtése	Az óvoda részére, épületfejlesztés címen felépítendő sportterem közösségi használatának biztosítása (eszközök, berendezések)	pályázati és egyéb forrás	Önkormányzat	2019.11.01	Óvodai sportterem
6.	Infokommunikációs eszközhasználatra és közigazgatási e-felületek használatára vonatkozó oktatás	A célcsoport kívánságának megfelelően: informatikai, infokommunikációs oktatás. Kapcsolattartáshoz, továbbá legalapvetőbb munkafeladatok elvégzéséhez szükséges informatikai tudásanyag átadása. A projekt során számítógép-beszerzést terveznek a megvalósítók	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.10.01-től kezdődően negyedévenként (Összesen: 10 alkalom)	"ÁFÉSZ-épület"
7.	Mezőgazdaság tematikus oktatás	A háztáji kertgazdálkodással, növénytermesztéssel, állattenyésztéssel kapcsolatos elméleti és gyakorlati előadások	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	Legkésőbb 2020.03.01-i határidővel kezdődően, félévente (Összesen 5 alkalom)	"ÁFÉSZ-épület", továbbá változó mezőgazdasági tevékenységek alá vont területek

Közösségfejlesztő rendezvények lebonyolítása						
	Tevékenység	Feltételek, eszközök, feladatok	Erőforrások	Felelős	Határidő	Helyszín
1.	Egyházi ünnepekhez kapcsolódó rendezvények, programok	Legnépszerűbb egyházi alkalmak és az azokat megelőző időszakok közösségi programmá fejlesztése (karácsony, húsvét)	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.12.01-től kezdődően, évente 4 alkalom (összesen 10 alkalom)	Ludasi Kisiskola Óvodai sportterem
2.	Állami ünnepekhez, jeles napokhoz kapcsolódó programok	A már meglévő saját forrásból finanszírozott ünnepek mellett (március 15., október 23.) új május 1-i, gyermeknap, augusztus 20-i programsorozatok megrendezése	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.08.20-tól kezdődően 2022-ig összesen 7 alkalommal	Ludasi Kisiskola Beőkőnyi park
3.	Falunaphoz kapcsolódó innovatív programelemek	Rendezvény megszervezése, marketing tevékenység, lebonyolítás	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 időszakban, évente (összesen 3 alkalom)	Ludas célterület
4.	Családi nap vetélkedővel, közös programokkal	A célterületi családok valamennyi tagjának szórakozási lehetőséget biztosító programsorozat kialakítása és lebonyolítása	pályázati forrásból	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 időszakban, évente (összesen 3 alkalom)	"ÁFÉSZ"-épület" Beőkőnyi park, Ludas
5.	Népi hagyományokon alapuló, közösségfejlesztő rendezvények	Népi hagyományokon alapuló szórakozással, kézművességgel kapcsolatos rendezvénysorozat (táncház, kézműves vásár, népi kézművesnapok) megszervezése és lebonyolítása	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.06.01-től negyedévente összesen (12 alkalom)	"ÁFÉSZ"-épület" Óvodai sportterem
6.	Mezőgazdasági szokásokon alapuló hagyományőrző rendezvények	Aratófesztivál, Baromfi-világnap	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019-2022 között összesen 5 alkalommal	"ÁFÉSZ"-épület", továbbá változó mezőgazdasági tevékenységek alá vont területek
7.	Színjátszó és népdalköri, könnyűzenei foglalkozások bemutatkozások, tehetségkutatók	A színjátszó és népdalkörök előadásainak megszervezése, lebonyolítása, reprezentációs költségek	saját forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.07.01-től egy évben 3 alkalommal (összesen 9 alkalommal)	"ÁFÉSZ"-épület
9.	Nyári szünidei foglalkozások, játékok	2 hetes nyári tanoda, szórakoztató és gyermekmegőrző napközi	pályázati forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	évente (összesen 3 alkalom)	"ÁFÉSZ"-épület
10.	Testmozgással kapcsolatos közösségfejlesztő rendezvények	Különböző prevenció jellegű, testmozgásra buzdító rendezvények	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	évente 4 alkalommal (összesen 8)	"ÁFÉSZ"-épület Beőkőnyi park Óvodai sportterem
11.	Társadalmi munkán alapuló közösségi, szórakoztató rendezvények	A közösségi igényfelméréseken alapuló kívánságok, közösség által együttműködéssel történő megvalósítása, reprezentációs és alapanyagköltségek	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	legkésőbb 2019.05.31-i határidővel elkezdődő negyedéves rendezvénysorozat, összesen: 12 db	A célterületen, változó

Kiállítások és kutatások					
Tevékenység	Feltételek, eszközök, feladatok	Erőforrások	Felelős	Határidő	Helyszín
1. Korlenyomat, nagy fotókönyv készítése	A korlenyomat során megkeressük a település valamennyi lakosát, hogy egy rövid bemutatkozással, továbbá a házuk előtt történő családi fényképpel járuljon hozzá, ahhoz, hogy a Ludasi közösség egy lefűzhető kiadvány formájában is megismerhesse egymást. A fotókönyv során megismerhetik egymást a családok, a közösség tagjai, a CSK-mintaprogramok (Taliándörög) esettanulmánya alapján nagymértékben javul a csoportkohézió, továbbá a lakosság identitástudat folyamatában jelentős folyamatokat indít meg.	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.09.01	célterület
2. Ludas Község történelme	Annak ellenére, hogy Ludas nagy múltú településnek számít, amelynek egyes területei már a szkíta korban is lakottak voltak, a településen élőknek kevés tudomásuk van településük történetéről, különösen igaz mindez a IXX. és XX. század eseményeiről. A program során a megvalósítók eltökélt célja, hogy megismerjék településük IXX. és XX. századi múltját az a településen még élő aggasztóknak segítségével, továbbá minderről egy személyes kiadvány vonatkozásában emlékezzenek meg, amelyet minden Ludasi háztartáshoz eljuttatni kívánnak. "Ahhoz, hogy a jövőre tekintettel tervezni tudjunk, ismernünk kell a múltunkat!"	pályázati és egyéb forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.10.01	célterület
3. Ludasi ízek, szokások	Tekintettel arra, hogy Ludas egyik tájjellegű (palóc, matyó stb) szokáskörhöz sem tartozott, így a környékbeli szokások, hagyományok jellemzően eltérően alakultak ki. Mindezeket mára már elfeledte a település közössége, úgy ahogyan azt, hogy hogyan éltek őseik, hogyan öltözködtek, milyen ételeket készítettek el. A projekt során a megvalósítók a régi falusi életről egy átfogó, ismételt személyes élményekből táplálkozó kiadványt szeretnének készíteni, azért, hogy a nagyra becsült időskorú lakosság emlékei, a régi falusi élet szépségei legalább írott formában fennmaradhassanak az utókor részére. A megvalósítók kiemelik, hogy a kutatások végrehajtására a program elején még 2019. évben sort szeretnének keríteni azért, hogy a későbbiekben az így megszerzett tudásanyagot már a programfejlesztés és programtervezés vonatkozásában felhasználhassák. Reményeik szerint a kiadványok inspirációval szolgálhatnak a településen élők számára.	saját forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2019.10.01	célterület
4. Ludasi értéktár, kézműves és régiséggyűjtemény a lakosok felajánlásai által	2014. év óta a település lakossága számtalan értékes mezőgazdasági és az életvitelben is gyakorta használatos emléket, eszközt ajánlott fel a települési önkormányzat részére azért, hogy méltóképpen megőrizhessék, azért az utókor részére. A konzorcium állandó kiállítást szeretne létrehozni ezekből az emlékekből, továbbá a korábbi kutatások eredményeiből. A program során az "ÁFÉSZ-épület" gyakorlati alkalmazása mellett ugyanezen intézmény keretében szeretnék létrehozni a későbbiekben az állandó kiállítást, amely többek között a közösségi tér dekorációját is képezné.	saját forrás	szakmai vezető, közösségfejlesztő	2020.06.04	"ÁFÉSZ-épület"

8. TOP RENDEZVÉNYNAPTÁR

Időpont	Kommunikációs csatornák kialakítása, fejlesztése	Fórumok, közösségi beszélgetések	Infokommunikációs eszközhasználat és mezőgazdasági oktatás	Ünnepekhez kapcsolódó programok	Falunaphoz kapcsolódó programok	Színhátszó és népdalkör, könnyűzenei foglalkozások bemutatkozások	Családi nap vetélkedővel és nyári szünidei foglalkozások	Népi és mezőgazdasági hagyományokon alapuló közösségfejlesztő rendezvények	Testmozgással kapcsolatos rendezvények	Társadalmi munkán alapuló közösségfejlesztő rendezvények	Kutatás és kiállítások, kiadványok
Összes projektelelem	1	12	13	16	3	10	6	17	8	12	4
2019. március				Március 15-i ünnepség, lsz: 30, saját forrás							
2019. április											
2019. május	Információs pont közösségi igényű átalakítása, online és offline felületek működtetésének megkezdése	Fórum, lsz: 15 fő TOP					Családi nap vetélkedővel, lsz: 80, TOP			Játszótérépítés közösségfejlesztő programokkal Ludas virágosítása program lsz: 30 fő, TOP	
2019. június					Ludas-napok Elszámazottak találkozója, saját forrás Innovatív szombati programsorozat (lsz: 200 fő, TOP)			Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP		Bográcszóó és nyársaló alkalmatosságok kiépítése, lsz: 15 fő, TOP	
2019. július						Tehetség és értékutató rendezvény, lsz: 20, TOP	2 hetes nyári tanoda és napközi, lsz 10, saját forrás	Aratófesztivál, lsz: 50 fő, TOP			
2019. augusztus		Fórum, lsz: 15 fő TOP		Augusztus 20-i ünnep Ludason, lsz: 50 fő TOP				Hagyományok és gyakorlatok megismerésére szolgáló tanulmányút lsz: 30, TOP			

2019. szeptember										ÁFÉSZ-épület belső felújítása közösségi program keretében, lsz: 20 fő, TOP	Korlenyomat, nagy fotókönyv elkészítése
2019. október			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Idősek napja Október 23-i ünnepség lsz: 40 fő, saját forrás		Színjátészó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP				Kültéri terület parkosítása ÁFÉSZ-épület berendezése lsz: 15 fő, TOP	Ludas Község történelme kiadvány
2019. november		Fórum, lsz: 15 fő TOP									Ludasi ízek, szokások kiadvány
2019. december				Adventi, karácsonyi rendezvénysorozat (2 alkalom) lsz: 30 fő, TOP		Színjátészó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP		Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP			
2020. január			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP						Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP		
2020. február		Fórum, lsz: 15 fő TOP									
2020. március			Mezőgazdasági oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Március 15-i ünnepség, lsz: 30, saját forrás				Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP			
2020. április			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Húsvéti programsorozat (2 alkalom), lsz: 20 fő, TOP					Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP	ÁFÉSZ-épület járdásítás Ludas virágosítása program lsz: 15 fő, TOP	
2020. május		Fórum, lsz: 15 fő TOP				Tehetség és értékkutató rendezvény, lsz: 20, TOP	Családi nap vetélkedővel, lsz: 80, TOP	Baromfi-világnap, lsz: 100 fő, TOP		Kültéri járdák létesítése, lsz: 10 fő, TOP	

2020. június			Mezőgazdasági oktatás, lsz: 10 fő, TOP		Ludas-napok Elszámoltak találkozója, saját forrás Innovatív szombati programsorozat (lsz: 200 fő, TOP)			Hagyományok és gyakorlatok megismerésére szolgáló tanulmányút lsz: 30, TOP			Ludasi értéktár, kézműves és régiségyűjtemény kialakítása, lsz: 40 fő, TOP
2020. július			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használata oktatás, lsz: 10 fő, TOP				2 hetes nyári tanoda és napközi, lsz 10, saját forrás	Aratófesztivál, lsz: 50 fő, TOP			
2020. augusztus		Fórum, lsz: 15 fő TOP		Augusztus 20-i ünnep Ludason, lsz: 50 fő TOP					Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP		
2020. szeptember						Színjátzó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP		Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP			
2020. október			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használata oktatás, várható lsz: 10 fő	Idősek napja Október 23-i ünnepség lsz: 40 fő, saját forrás						ÁFÉSZ épület parkosítás, lsz: 15 fő, TOP	
2020. november		Fórum, lsz: 15 fő TOP									
2020. december				Adventi, karácsonyi rendezvénysorozat (2 alkalom) lsz: 30 fő, TOP		Színjátzó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP		Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP	Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP		
2021. január			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használata oktatás, lsz: 10 fő, TOP								
2021. február		Fórum, lsz: 15 fő TOP							Testmozgással kapcsolatos rendezvények		

2021. március			Mezőgazdasági oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Március 15-i ünnepség, lsz: 30, saját forrás				Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP		
2021. április			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Húsvéti programsorozat (2 alkalom), lsz: 20 fő, TOP				Tehetség és értékkutató rendezvény, lsz: 20, TOP		Ludas virágosítása programsorozat, lsz: 15 fő, TOP
2021. május		Fórum, lsz: 15 fő TOP					Családi nap vetélkedővel, lsz: 80, TOP	Baromfi-világnap, lsz: 100 fő, TOP		
2021. június			Mezőgazdasági oktatás, lsz: 10 fő, TOP		Ludas-napok Elszármazottak találkozója, saját forrás			Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP	Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP	
2021. június			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP			Színjátszó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP	2 hetes nyári tanoda és napközi, lsz: 10, saját forrás	Aratófesztivál, lsz: 50 fő, TOP		
2021. augusztus		Fórum, lsz: 15 fő TOP		Augusztus 20-i ünnep Ludason, lsz: 50 fő TOP						
2021. szeptember								Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP	Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP	
2021. október			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Idősek napja Október 23-i ünnepség lsz: 40 fő, saját forrás						
2021. november		Fórum, várható lsz: 15 fő TOP				Színjátszó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP			Testmozgással kapcsolatos rendezvények, lsz: 20, TOP	

2021. december				Adventi, karácsonyi rendezvénysorozat (2 alkalom) lsz: 30 fő, TOP				Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP		
2022. január			Infokommunikációs eszközhasználat, Office és e-felületek használat oktatás, lsz: 10 fő, TOP							
2022. február		Fórum, lsz: 15 fő TOP				Színhátszó, népi, könnyűzenei foglalkozások, lsz: 25, TOP				
2022. március			Mezőgazdasági oktatás, lsz: 10 fő, TOP	Március 15-i ünnepség, lsz: 30, saját forrás				Népi hagyományokon alapuló rendezvény, lsz: 10, TOP		
2022. április				Húsvéti programsorozat (2 alkalom), lsz: 20 fő , TOP						Ludas virágosítása programsorozat, lsz: 15 fő, TOP

A cselekvési terv végeztéül a programmegvalósítók és megvalósításban leginkább tevékeny közreműködők ezúttal is köszönetüket szeretnék kifejezni, mindazért a segítségért, együttműködéséért, továbbá bizalomért, amellyel őket a Ludasi lakosság minden beszélgetés és interjú kapcsán megajándékozták.

A település aktív közösségei maradéktalanul közreműködésüket fejezték ki a közösségfejlesztő program vonatkozásában, továbbá bíznak egy harmonikusan fejlődő településközösség kialakulásában.

A TOP5.3.1–16 „helyi identitás és kohézió erősítése Ludas községben” projekt kiemelkedő lehetőség biztosít arra, hogy a település ismételten egy élő és mozgó településsé, közösségé válhasson, pont úgy, mint őseik idejében.

Kelt; Ludas, 2019. év hónap napján

„Egynek minden nehéz; soknak semmi sem lehetetlen.”
(Gróf Széchenyi István)

